

**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU
ORAZ AKTYWIZACJI LOKALNEGO
RYNKU PRACY
NA LATA 2007 - 2013**

SPRAWOZDANIE ZA ROK 2012

PŁOŃSK, MAJ 2013 ROK

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	4
CHARAKTERYSTYKA POWIATU	5
I BIEŻĄCA SYTUACJA NA LOKALNYM RYNKU PRACY	7
1.1 Stopa bezrobocia.....	7
1.1.1 Poziom i struktura bezrobocia w powiecie w latach 2010-2012	7
1.2 Grupy szczególnie zagrożone bezrobociem na rynku pracy w Powiecie Płońskim.....	12
1.3 Podstawowe cechy i przyczyny bezrobocia	13
1.4 Zmiany w poziomie bezrobocia w latach 2010-2012	14
1.4.1 Napływ do bezrobocia	15
1.4.2 Odpływ z bezrobocia	16
1.5 Struktura bezrobotnych.....	17
1.5.1 Bezrobotni w powiecie według poziomu wykształcenia	17
1.5.2 Bezrobotni w powiecie według wieku	18
1.5.3 Bezrobotni w powiecie według stażu pracy.....	18
1.6 Aktywna polityka rynku pracy i jej wpływ na zmniejszenie bezrobocia	19
1.6.1 Usługi rynku pracy	19
1.6.2 Instrumenty rynku pracy	22
II ROZWÓJ ZASOBÓW PRACY NA KRAJOWYM I LOKALNYM RYNKU PRACY ...	32
2.1 Demograficzne kształtowanie się zasobów pracy do 2015 roku.....	32
III AKTYWIZACJA LOKALNEGO RYNKU PRACY W 2011ROKU ORAZ PLANOWANE DZIAŁANIA W ZAKRESIE ŁAGODZENIA SKUTKÓW BEZROBOCIA W POWIECIE PŁOŃSKIM NA LATA 2007-2013.....	35
3.1 Wyzwania wynikające z realizacji Strategii Lizbońskiej i dokumentów programowych.....	35
3.2 Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości	35
3.2.1 Wzrost inwestycji i lepsze wykorzystanie zdolności wytwórczych	36
3.2.2 Rozwój małych i średnich przedsiębiorstw	37
3.2.3 Rozwój budownictwa.....	38

3.3	Mobilność przestrzenna i zawodowa	39
3.4	Aktywizacja wiejskiego rynku pracy	40
3.5	Efektywna realizacja Programu Operacyjnego „Kapitał Ludzki” i programów unijnych	42
3.6	Działania dostosowujące kształcenie do potrzeb rynku pracy	43
3.7	Zmniejszenie bezrobocia przez aktywną politykę rynku pracy	45
IV	PODSUMOWANIE.....	46

WPROWADZENIE

W roku 2012 nastąpił dalszy spadek zatrudnienia zarówno w kraju jak i w powiecie. Udział pracujących w populacji będącej w wieku aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie 50%, a bezrobocie w kraju wzrosło o 7,8%, w powiecie płońskim -5,2% w porównaniu do poprzedniego roku. Na koniec 2012r. liczba bezrobotnych w kraju wynosiła 2.137 tyś. (stopa bezrobocia 13,4%); w powiecie – 6.112 (stopa bezrobocia 18,1%). Jest to więcej niż wynosi średnia dla Unii Europejskiej. Szacuje się także, że bezrobocie ukryte obejmuje w kraju dalszy milion osób, które głównie wywodzą się z rolnictwa. Ponad 2 mln Polaków żyje w ubóstwie, poniżej granicy minimum egzystencji i narażonych jest na społeczne wykluczenie.

Problemy występujące na polskim rynku pracy są obecnie spotęgowane, ponieważ podaż pracy jako relatywnie wyższa niż w innych krajach europejskich na skutek większego przyrostu młodych roczników. Ponadto struktura tej podaży nie dostosowuje się w odpowiednim tempie do aktualnych potrzeb gospodarczych. Dotyczy to szczególnie kwalifikacji oraz mobilności przestrzennej a także dopasowania do nowych technologii i zawodów.

Uchwalony przez Radę Powiatu w czerwcu 2007 roku **Program** jest próbą konkretyzacji prozatrudnieniowej strategii rozwoju Powiatu Płońskiego. Zawiera on ocenę skuteczności stosowanych dotychczas środków i metod przeciwdziałania bezrobociu w powiecie oraz główne kierunki lokalnej polityki służącej ożywieniu gospodarczemu i wzrostowi produktywnego zatrudnienia. Nie znajdziemy w nim gotowych recept, łatwych do natychmiastowego wprowadzenia w życie. Problem zmniejszenia bezrobocia jest problemem złożonym i wielowarstwowym wymagającym uwzględnienia szeregu czynników, środków i uwarunkowań, które mają istotny wpływ na prozatrudnieniową politykę gospodarczą.

Celem tego programu jest pobudzenie procesu tworzenia miejsc pracy w Powiecie Płońskim oraz określenie metod aktywnego i skutecznego przeciwdziałania ubóstwu, usuwania jego przyczyn i znacznego ograniczenia jego skali. W programie zostały przedstawione sposoby zmniejszenia bezrobocia, marginalizacji i patologii społecznej w gminach i miastach Powiatu Płońskiego.

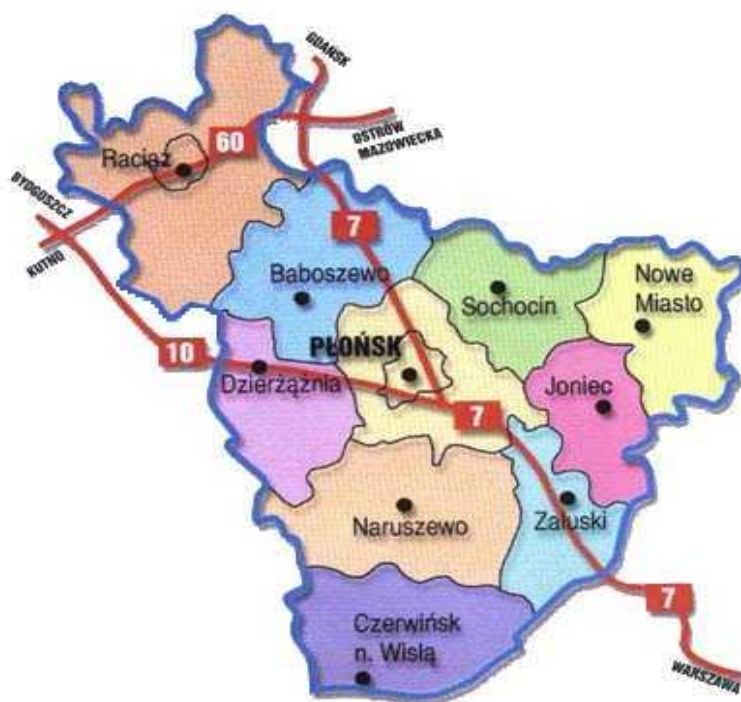
Podstawą opracowania **„Powiatowego Programu Przeciwdziałania Bezrobociu oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy na lata 2007-2013”** jest *”Ustawa o samorządzie powiatowym”* z dn. 5 czerwca 1998 roku (Dz.U. Nr 142 z 2001 r. Poz. 1592 z późn. zm.). Program jest zgodny z priorytetami i celami programów rządowych w tym z *„Narodowym Planem Rozwoju na lata 2007-2013”*, *„Strategią Polityki Społecznej na lata 2007-2013”* oraz *„Założeniami Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego”*

Program niniejszy jest także uzupełnieniem „Strategii Rozwoju Powiatu Płońskiego” i swoimi działaniami dotyczącymi problematyki bezrobocia w pełni wpisuje się w „Lokalny Plan Rozwoju Powiatu Płońskiego na lata 2004-2013”.

Sprawozdanie składa się z 3 zasadniczych części:

- z oceny bieżącej sytuacji na lokalnym rynku pracy – poziomu i struktury bezrobocia, przyczyn i źródeł zmian w poziomie bezrobocia w latach 2010-2012, aktywnej polityki rynku pracy i jej wpływu na zmniejszenie bezrobocia;
- prognoz rozwoju zasobów pracy na krajowym i lokalnym rynku;
- działań dotyczących aktywizacji lokalnego rynku pracy i łagodzenia skutków bezrobocia.

CHARAKTERYSTYKA POWIATU PŁOŃSKIEGO

Utworzony 1 stycznia 1999 roku Powiat Płoński wchodzi w skład województwa mazowieckiego i leży w jego północno-zachodniej części. Zajmuje obszar 1384 km² i liczy 89,2tys. mieszkańców. Tworzą go dwie gminy miejskie: Płoński i Raciąż oraz dziesięć gmin wiejskich: Baboszewo, Czerwińsk n/Wisłą, Dzierżążnia, Joniec, Naruszewo, Nowe Miasto, Płoński, Raciąż, Sochocin, Załuski. Siedzibą powiatu jest miasto Płoński.

Powiat Płoński posiada szczególnie atrakcyjne położenie komunikacyjne. Przez teren powiatu przebiegają cztery ważne szlaki komunikacyjne. Największe znaczenie mają drogi krajowe: E7 Warszawa-Gdańsk i E10 Płoński-Bydgoszcz-Szczecin. Tranzytowe znaczenie mają także drogi krajowe nr 60 Płock-Ciechanów i nr 62 Płock-Nowy Dwór Mazowiecki. Dobrze rozbudowana sieć

dróg wojewódzkich przyczynia się do podwyższenia atrakcyjności inwestycyjnych Powiatu Płońskiego, na terenie którego działa 5894 podmiotów gospodarczych, w tym 35 z kapitałem zagranicznym (dane za 2011 rok).

Rozmieszczenie ludności na obszarze Powiatu Płońskiego jest nierównomierne. Na wsi mieszka 69,5 % ludności powiatu tj. 61 963 osób, a w miastach 30,5 % tj. 27 221 osób. Największy potencjał ludnościowy mają gminy Raciąż (8 783 mieszkańców) i Baboszewo (8 196 mieszkańców). W dwóch miastach liczba ludności wynosiła: w Płońsku 22 560 a w Raciążu 4 661 osób (stan na 30.12.2011 r.).

Struktura płci ludności Powiatu Płońskiego wskazuje znaczne zróżnicowanie. Najwyższy wskaźnik liczby kobiet na 100 mężczyzn występował w miastach 111 a na wsi 99.

Strukturę społeczną powiatu płońskiego ilustruje tabela nr 1:

Tabela 1 STRUKTURA SPOŁECZNA POWIATU PŁOŃSKIEGO W 2011 ROKU (STAN NA 31.12.2011)

Wyszczególnienie	Powiat	Miasto	Wieś	Miasto w %	Wieś w %
Ludność ogółem	89174	27221	61953	30,5	69,5
Mężczyźni	43992	12891	31101	29,3	70,7
- w %	49,3	47,4	50,2		
Kobiety	45182	14330	30852	31,7	68,3
- w %	50,7	52,6	49,8		
Ludność w wieku produkcyjnym	56338	17945	38393	31,9	68,1
Mężczyźni	30202	9166	21036	30,3	69,7
- w %	53,6	51,1	54,8		
Kobiety	26136	8779	17357	33,6	66,4
- w %	46,4	48,9	45,2		
Ludność w wieku produkcyjnym mobilnym (18-44)	34828	10866	23962	31,2	68,8
Bezrobotni w 2011 r.	5808	2095	3713	36,1	63,9
Mężczyźni	2841	1016	1825	35,8	64,2
- w %	48,9	48,5	49,2		
Kobiety	2967	1079	1888	36,4	63,6
- w %	51,1	51,5	50,8		

Źródło: opracowanie na podstawie danych GUS i P

I BIEŻĄCA SYTUACJA NA LOKALNYM RYNKU PRACY

1.1 Stopa bezrobocia

Stopa bezrobocia w Powiecie Płońskim na koniec roku 2012 wynosiła – 18,1% i znacznie przekroczyła rozmiary bezrobocia w kraju – 13,4% oraz w Województwie Mazowieckim – 10,8%. Przy znacznym spadku stopy bezrobocia w 2008r. odnotowano wzrost stopy bezrobocia od 2009r.

Tabela 2 LICZBA BEZROBOTNYCH ORAZ STOPA BEZROBOCIA W POWIECIE PŁOŃSKIM

Wyszczególnienie	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
Bezrobotni (w tys.)	4,5	5,6	5,6	5,8	6,1
Stopa bezrobocia (w %)	13,9	16,4	16,3	17,4*	18,1

Źródło: dane na podstawie statystyki PUP Płońsk

*stopa bezrobocia za XII 2011 przedstawiona jest po korekcie stopy przez GUS

1.1.1. Poziom i struktura bezrobocia w Powiecie Płońskim w latach 2010-2012

Poniższe tabele i wykres przedstawiają wybrane kategorie bezrobotnych, stopy bezrobocia w latach 2010-2012 w Powiecie Płońskim, poziom bezrobocia w podziale na gminy oraz bezrobocie w latach 1990-2012.

Tabela 3 POZIOM I STRUKTURA BEZROBOCIA W POWIECIE PŁOŃSKIM W LATACH 2010 – 2012

Wyszczególnienie	2010 rok	2011 rok	2012 rok	Wzrost (+) lub Spadek (-) 2012 do 2010 r.	
Bezrobotni ogółem w tym:	5552	5808	6112	+560	
Kobiety	2744	2967	3005	+261	
- udział % w liczbie bezrobotnych	49,4	51,1	49,2	-0,2	
Zamieszkali na wsi	3464	3713	3907	+443	
- udział % w liczbie bezrobotnych	62,4	63,9	63,9	+1,5	
Młodzież do 25 lat	1342	1356	1378	+36	
- udział % w liczbie bezrobotnych	24,2	23,3	22,5	-1,7	
Osoby w okresie do 12 m-cy od dnia ukończenia nauki	361	371	380	+19	
- udział % w liczbie bezrobotnych	6,5	6,4	6,2	-0,3	
Niepelnosprawni	153	172	194	+41	
- udział % w liczbie bezrobotnych	2,8	3,0	3,2	+0,4	
Długotrwale bezrobotni	2818	3014	3238	+420	
- udział % w liczbie bezrobotnych	50,8	51,9	53,0	+2,2	
Bez kwalifikacji zawodowych	2271	2759	2879	+608	
- udział % w liczbie bezrobotnych	40,9	47,5	47,1	+6,2	
Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy:					
z tego	• do 1 m-ca	528	421	494	-34
	• od 1 do 3 m-cy	902	961	946	+44
	• od 3 do 6 m-cy	999	928	986	-13
	• od 6 do 12 m-cy	1007	1203	1152	+145
	• od 12 do 24 m-cy	1040	1051	1178	+138
	• pow. 24 m-cy	1076	1244	1356	+280
STOPA BEZROBOCIA	16,3	17,4	18,1	+1,8	

Źródło: opracowanie na podstawie danych PUP w Płońsku w latach 2010 – 2012

Tabela 4 POZIOM BEZROBOCIA W GMINACH POWIATU PŁOŃSKIEGO W LATACH 2010-2011 (STAN NA 31.12.)

L.p.	Gmina	Bezrobotni 2010	Ludność w wieku produkcyjnym 2010r.	Udział % (Kol. 3:4)	Bezrobotni 2011	Ludność w wieku produkcyjnym 2011r.	Udział % (Kol. 6:7)	Dynamika ilościowa (Kol. 6-3)	Dynamika w% (Kol. 6:3)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Baboszewo	505	4913	10,3	530	5032	10,5	25	104,9
2	Czerwińsk	329	4684	7,0	361	4861	7,4	32	109,7
3	Dzierżążnia	227	2336	9,7	229	2373	9,7	2	100,9
4	Joniec	109	1550	7,0	112	1555	7,2	3	102,8
5	Naruszewo	344	3927	8,8	366	4053	9,0	22	106,4
6	Nowe Miasto	274	2906	9,4	297	3013	9,9	23	108,4
7	Płońsk Gmina	469	4623	10,1	538	4729	11,4	69	114,7
8	Raciąż Gmina	614	4944	12,4	616	5406	11,4	2	100,3
9	Sochocin	370	3599	10,3	412	3796	10,9	42	111,4
10	Załużki	223	3391	6,6	248	3575	6,9	25	111,2
11	Płońsk Miasto	1597	14754	10,8	1577	14881	10,6	-20	98,7
12	Raciąż Miasto	487	3007	16,2	522	3064	17,0	35	107,2

Źródło: opracowanie na podstawie danych PUP Płońsk i GUS

OBJAŚNIENIA:

Kol. 4 i 7 - Ludność w wieku produkcyjnym: mężczyźni 18-64 lata, kobiety 18-59

Kol. 5 i 8 - Wskaźnik % udziału bezrobotnych w grupie ludności w wieku produkcyjnym

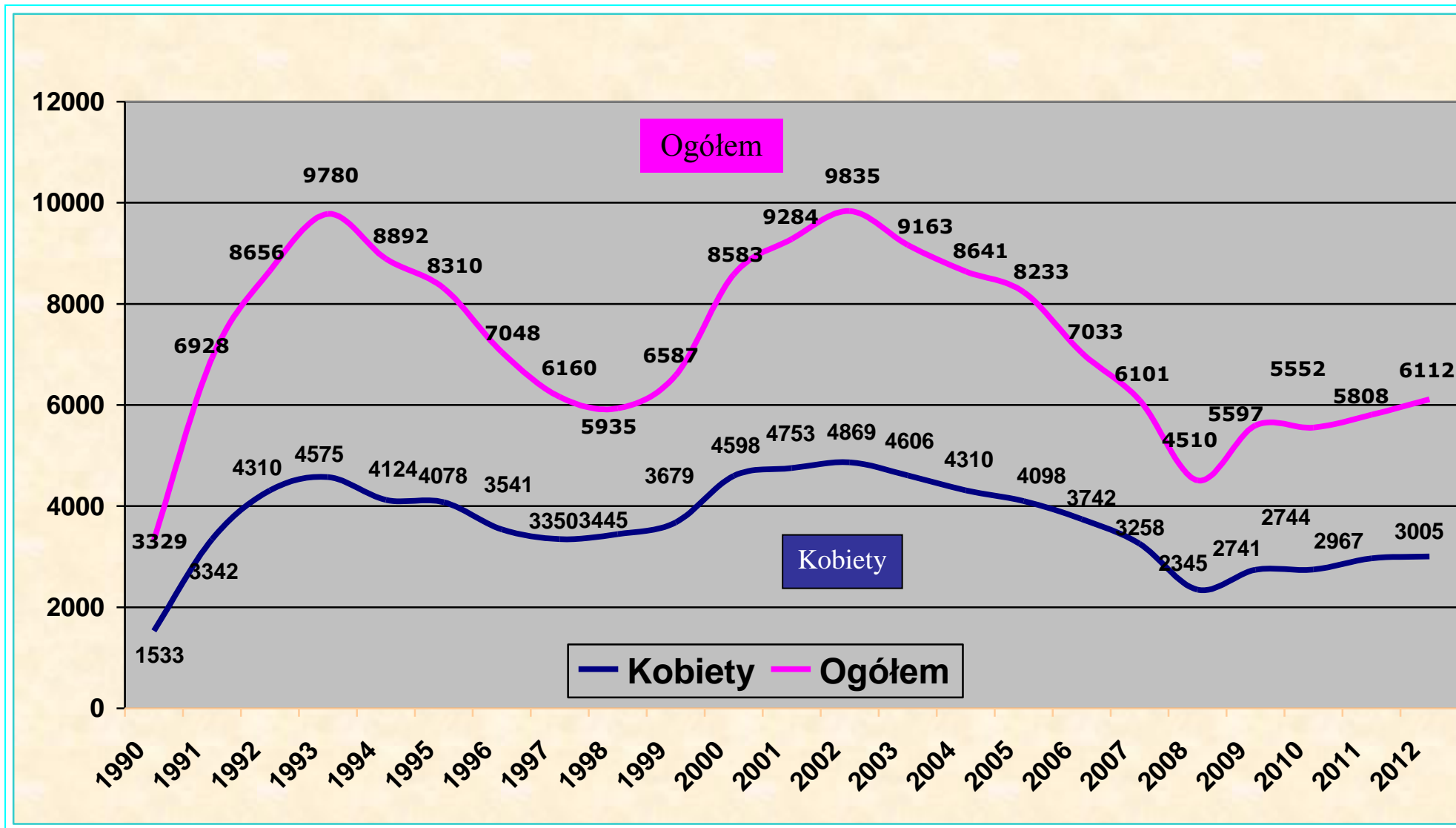
Kol. 9 i 10 - Bezrobotni w 2011r. w stosunku do roku 2010

Tabela 4A POZIOM BEZROBOCIA W GMINACH POWIATU PŁOŃSKIEGO W LATACH 2010-2012 (STAN NA 31.12.)

L.p.	Gmina/Miasto	XII 2010r.		XII 2011r.		XII 2012r.		Dynamika Kol. 7:3 w %
		ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Baboszewo	505	249	530	261	544	269	107,7
2	Czerwińsk	329	156	361	186	366	199	111,2
3	Dzierżążnia	227	105	229	112	237	119	104,4
4	Joniec	109	53	112	55	116	64	106,4
5	Naruszewo	344	174	366	172	399	169	116,0
6	Nowe Miasto	274	124	297	140	311	149	113,5
7	Gmina Płońsk	469	225	538	291	547	260	116,6
8	Gmina Raciąż	614	293	616	314	658	310	107,2
9	Sochocin	370	202	412	222	434	216	117,3
10	Załuski	223	123	248	132	293	149	131,4
11	Miasto Płońsk	1597	770	1577	805	1718	850	107,6
12	Miasto Raciąż	487	267	522	277	489	251	100,4

Źródło: opracowanie na podstawie danych PUP w Płońsku w latach 2010 – 2012

Wykres 1 BEZROBOCIE W LATACH 1990 – 2012 W POWIECIE PŁOŃSKIM

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na koniec grudnia 2012r. wynosiła 6112 osób i w porównaniu do roku 2010 wzrosła o 560 osób tj. o 10,1%, natomiast w porównaniu do 2011r. wzrosła o 5,2%.

Zmalał udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych w badanym okresie: rok 2010 – 49,4%; rok 2011 – 51,1% ; rok 2012 – 49,2 %

Odnotowano spadek udziału liczby osób uprawnionych do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych: rok 2012 – 14,6%; rok 2010 – 15%.

W badanym okresie zmalał poziom bezrobocia wśród osób zarejestrowanych w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki i wynosił rok 2012 – 6,2% ogółu bezrobotnych; rok 2010 – 6,5%.

Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w Urzędzie stanowią niewielki odsetek ogółu bezrobotnych w 2012r. – 3,2 % i poziom bezrobocia wzrósł w tej grupie rok 2010 – 2,8% ogółu bezrobotnych.

Na koniec grudnia 2012r. osoby zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy liczyły 192 osoby, tj. 3,1% ogółu bezrobotnych i nastąpił wzrost w porównaniu do roku 2010 – 2,6% ogółu bezrobotnych.

W Powiecie Płońskim w 2012 roku we wszystkich gminach odnotowano wzrost bezrobocia w porównaniu do roku 2010. Najwyższy wzrost odnotowano w gminie Załuski o 31,4% oraz w gminie Sochocin o 17,3%, a najmniejszy w mieście Raciąż o 0,4%.

1.2 Grupy szczególnie zagrożone bezrobociem na rynku pracy w Powiecie Płońskim

Problem bezrobocia w powiecie płońskim podobnie jak w kraju dotyka przede wszystkim następujące grupy bezrobotnych: osoby do 25 roku życia, osoby powyżej 50 roku życia, osoby zamieszkałe na wsi, długotrwale bezrobotne, bezrobotnych o niskich kwalifikacjach zawodowych lub nie posiadających ich w ogóle.

Bezrobotni do 25 roku życia w Powiecie Płońskim w ogólnej populacji bezrobotnych na koniec grudnia 2012r. liczyli 1378 osób tj. 22,5% ogółu bezrobotnych w tym:

- 759 osoby to kobiety tj. 55,1% ogółu osób do 25 lat.

W badanym okresie odnotowano spadek bezrobocia wśród osób do 25 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych, rok 2012 – 22,5% ogółu bezrobotnych (rok 2010 - 24,2%).

Kolejną szczególną grupą na rynku pracy zagrożoną bezrobociem są osoby **powyżej 50 roku życia**. W badanym okresie odnotowano wzrost bezrobotnych w tej grupie - rok 2012 – 21,8% ogółu bezrobotnych; rok 2010 – 19,3% ogółu bezrobotnych. Wśród grupy bezrobotnych powyżej

50 roku życia ponad 60% stanowią mężczyźni.

Nadal utrzymuje się wysoki poziom **bezrobotnych zamieszkałych na wsi**: rok 2012 – 63,9 ogółu bezrobotnych; rok 2010 – 62,4%. Związane jest to zarówno z mniejszą liczbą podmiotów gospodarczych funkcjonujących na wiejskim rynku pracy, jak i niższym poziomem wykształcenia i kwalifikacji zawodowych mieszkańców wsi.

Na koniec grudnia 2012r. osoby zamieszkałe na wsi liczyły 3907 tj. 63,9% ogółu bezrobotnych w tym:

- ✓ 1905 to kobiety tj. 48,8% ogółu zamieszkałych na wsi,
- ✓ 542 osoby posiadały prawo do zasiłku tj. 13,9% ogółu zamieszkałych na wsi.

W badanym okresie w naszym powiecie nastąpił wzrost poziomu bezrobocia wśród grupy **długotrwale bezrobotnych**. Na koniec grudnia 2012r. osoby długotrwale bezrobotne liczyły 3238 tj. 53,0% ogółu bezrobotnych; rok 2011 – 51,9%; 2010r. – 50,8% ogółu bezrobotnych.

Trudności ze znalezieniem pracy mają również **osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych lub nie posiadających ich w ogóle**. Na koniec grudnia 2012r. bezrobotni z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej stanowili 32,6% ogółu bezrobotnych, a z wykształceniem zasadniczym zawodowym 29,8% ogółu bezrobotnych.

1.3 Podstawowe cechy i przyczyny bezrobocia

Przyczyn wzrostu bezrobocia należy upatrywać w niskim PKB a także w niedopasowaniach strukturalnych podaży i popytu na pracę, zwłaszcza ze względu na kwalifikacje, wykształcenie, zawód i miejsce zamieszkania.

Do najważniejszych cech charakteryzujących bezrobocie w Polsce, zaliczyć należy:

- 1) zróżnicowanie terytorialne w przekroju wojewódzkim i powiatowym. Najwyższa stopa bezrobocia występuje na terenach rolniczych oraz na terenach, na których istniały nieliczne zakłady przemysłowe.
- 2) wysoki udział procentowy bezrobotnych zamieszkałych na wsi,
- 3) wysoki udział procentowy bezrobotnych do 25 roku życia oraz po 50 roku życia,
- 4) wysoki poziom bezrobocia długookresowego trwającego powyżej 12 miesięcy,
- 5) niski poziom wykształcenia i brak kwalifikacji,
- 6) trudna sytuacja na rynku pracy młodzieży i absolwentów szkół, wynikająca często z niechęci pracodawców do zatrudniania osób nie mających stażu pracy, mimo posiadania odpowiednich kwalifikacji,

- 7) brak mobilności osób po 45 roku życia,
- 8) zjawisko sezonowości.

Głównymi przyczynami utrzymującego się bezrobocia w Powiecie Płońskim są:

- 1) szereg barier i utrudnień w funkcjonowaniu i rozwoju przedsiębiorstw – nadmierny fiskalizm, wysokie koszty utrzymania pracownika;
- 2) likwidacja wielu jednoosobowych firm ze względu na wysokie opłaty ZUS;
- 3) rejestracja bezrobotnych po zatrudnieniu subsydiowanym oraz po zakończeniu tzw. Umów śmieciowych;
- 4) niskie wykształcenie i brak kwalifikacji zawodowych (ponad 60% bezrobotnych posiada wykształcenie zawodowe oraz gimnazjalne i poniżej);
- 5) mała kreatywność i bezradność niektórych grup społecznych oraz brak mobilności wśród mieszkańców wsi i osób po 45 roku życia;
- 6) duże bezrobocie wśród młodzieży wkraczającej na rynek pracy po ukończeniu szkół, brak doświadczenia zawodowego;
- 7) rejestracja bezrobotnych w celu uzyskania bezpłatnych świadczeń z opieki zdrowotnej;
- 8) rejestracja bezrobotnych w celu uzyskania świadczeń finansowanych z Funduszu Pracy oraz możliwość uzyskania zatrudnienia w ramach form subsydiowanych.

Wysoki poziom bezrobocia na terenie powiatu płońskiego skłania tut. Urząd do poszukiwania skutecznych rozwiązań w polityce zatrudnienia i rynku pracy. Uwzględniając potrzeby różnych grup bezrobotnych oraz pracodawców oprócz pomocy w formie subsydiowanej, dostarczamy wsparcia będącego zespołem różnych działań pozwalających na skuteczne rozwiązanie problemów zatrudnieniowych bezrobotnych, poprzez system bodźców zachęcających do aktywności zawodowej i własnego rozwoju. Ponadto aby pomóc bezrobotnym znajdującym się w szczególnej sytuacji na rynku pracy oprócz zadań wynikających z ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy realizujemy zadania w ramach projektów współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

1.4 Zmiany w poziomie bezrobocia w latach 2010 – 2012

Zmiany w poziomie bezrobocia stanowią wypadkową dwóch zmiennych: napływu i odpływu bezrobocia. Napływ do bezrobocia przedstawia liczbę bezrobotnych, którzy w danym okresie zostali zarejestrowani w urzędzie pracy. Odpływ z bezrobocia jest to liczba osób, które zostały z różnych powodów wyłączone z ewidencji osób bezrobotnych.

1.4.1 Napływ do bezrobocia

Tabela 5 NAPŁYW DO BEZROBOCIA I ODPIYW Z BEZROBOCIA W POWIECIE PŁOŃSKIM

Wyszczególnienie	I-XII 2010r.		I- XII 2011r.		I- XII 2012r.	
	Napływ	Odpiyw	Napływ	Odpiyw	Napływ	Odpiyw
Styczeń	648	345	811	458	721	377
Luty	503	320	555	438	523	377
Marzec	641	641	673	564	502	588
Kwiecień	521	782	430	558	428	515
Maj	490	639	409	643	453	516
Czerwiec	511	561	475	531	485	537
Lipiec	654	658	539	548	628	613
Sierpień	522	607	438	522	499	543
Wrzesień	704	632	565	546	603	530
Październik	622	744	596	542	580	727
Listopad	528	623	534	568	598	541
Grudzień	625	462	494	345	561	413
Ogółem	6969	7014	6519	6263	6581	6277

Źródło: opracowanie na podstawie danych PUP w Płocku w latach 2010– 2012

- W okresie od stycznia do grudnia 2012 roku napływ do bezrobocia był wyższy od odpływu z bezrobocia o 304 osoby tj. 4,6%.
- W okresie od stycznia do grudnia 2011 roku napływ do bezrobocia był wyższy od odpływu o 256 osób tj. o 3,9 %.
- W okresie od stycznia do grudnia 2010 roku odpływ z bezrobocia był wyższy od napływu o 45 osób tj. o 0,6 %.
- Napływ do bezrobocia w roku 2012 w porównaniu do roku 2011 wzrósł 0,9%, natomiast w porównaniu do roku 2010 zmalał o 5,6% .
- Odpływ z bezrobocia w 2012 roku w porównaniu do roku 2011 wzrósł o 0,2%, natomiast w porównaniu do roku 2010 zmalał o 10,5%.

1.4.2 Odływ z bezrobocia

Tabela 6 BEZROBOTNI WYŁĄCZENI Z EWIDENCJI (ODPŁYW)

Wyszczególnienie	I – XII 2010r.	Udział %	I - XII 2011r.	Udział %	I - XII 2012r.	Udział %	Dynamika w % 2012:2010
Wyłączeni z ewidencji ogółem w tym:	7014	100	6263	100	6277	100	89,5
1) podjęcie pracy:	3658	52,2	2917	46,6	3030	48,3	82,8
– niesubsydiowane	2114	57,8	2356	80,8	2359	77,9	111,6
– subsydiowane	1544	42,2	561	19,2	671	22,1	43,5
2) niepotwierdzenie gotowości do pracy	2260	32,2	2373	37,9	2289	36,5	101,3
3) rezygnacja ze statusu	142	2,0	139	2,2	155	2,5	109,2
4) nabycie praw rentowych i emerytalnych	25	0,4	24	0,4	32	0,5	128,0
5) rozpoczęcie szkolenia	362	5,2	123	2,0	155	2,5	42,8
6) rozpoczęcie stażu	380	5,4	245	3,9	323	5,1	85,0
7) rozpoczęcie przygotowania zawodowego	0	0	0	0	0	0	0
8) odmowa podjęcia pracy	44	0,7	239	3,8	13	0,2	29,5
9) inne przyczyny	143	2,0	203	3,2	280	4,4	195,8

Źródło: opracowanie na podstawie danych PUP w Płońsku w latach 2010 – 2012

Jak wynika z powyższej tabeli w granicach połowy bezrobotnych zostaje wyłączona z rejestru bezrobotnych z powodu podjęcia pracy. W 2012 roku nastąpił znaczny spadek liczby bezrobotnych wyłączonych z ewidencji z powodu podjęcia pracy o 17,2% w porównaniu do roku 2010, natomiast w porównaniu do roku 2011 wzrósł o 3,9%. Wśród bezrobotnych, którzy zostali wyłączeni z ewidencji z powodu podjęcia pracy, większość to osoby zatrudnione na niesubsydiowanych miejscach pracy. Odnotowany w 2012 roku wzrost zatrudnienia niesubsydiowanego o 11,6% w porównaniu do 2010r. W roku 2012 w porównaniu do 2010 zatrudnienie osób bezrobotnych w ramach form subsydiowanych zmalało o 56,5% natomiast w porównaniu do roku 2011 wzrosło o 19,6%. W 2012 roku w porównaniu do roku 2010 wzrosła liczba osób wyłączonych z ewidencji między innymi z powodu: nabycia praw rentowych

i emerytalnych o 28,0% oraz z powodu rezygnacji ze statusu osoby bezrobotnej o 9,2%. Zmalała natomiast liczba osób wyłączonych z ewidencji z powodu odmowy podjęcia pracy o 70,5%, skierowanych na szkolenia o 57,2%, skierowanych na staż o 15% .

1.5 Struktura bezrobotnych

1.5.1. Bezrobotni w powiecie według poziomu wykształcenia

Tabela 7 BEZROBOTNI WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W LATACH 2010-2012 W POWIECIE PŁOŃSKIM

Wyszczególnienie	2010r.	Udział %	2011r.	Udział %	2012r.	Udział %	Dynamika w % 2012:2010
Wykształcenie:							
- Wyższe	414	7,5	433	7,5	474	7,8	114,5
- Policealne i średnie zawodowe	859	15,5	941	16,2	960	15,7	111,8
- Średnie ogólnokształcące	835	15,0	891	15,3	865	14,1	103,6
- Zasadnicze zawodowe	1567	28,2	1642	28,3	1822	29,8	116,3
- Gimnazjalne i poniżej	1877	33,8	1901	32,7	1991	32,6	106,1
Ogółem	5552	100	5808	100	6112	100	110,1

Źródło: opracowanie na podstawie danych PUP w Płońsku w latach 2010 – 2012

Z przedstawionej tabeli wynika, że na koniec grudnia 2012 największą grupę stanowili bezrobotni z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (32,6% ogółu bezrobotnych) oraz zasadniczym zawodowym (29,8% ogółu bezrobotnych) a najmniejszą z wykształceniem wyższym 7,8%. W roku 2012 w porównaniu do roku 2010 zanotowano najwyższy wzrost wśród bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym o 16,3% a najmniejszy ze średnim ogólnokształcącym o 3,6%.

1.5.2. Bezrobotni w powiecie według wieku

Tabela 8 - BEZROBOTNI WEDŁUG WIEKU W LATACH 2010 – 2012 W POWIECIE PŁOŃSKIM

Wyszczególnienie	2010r.	Udział %	2011r.	Udział %	2012r.	Udział %	Dynamika w % 2012:2010
Wiek							
18 – 24 lata	1342	24,2	1356	23,3	1378	22,5	102,7
25 – 34 lata	1669	30,1	1650	28,4	1716	28,1	102,8
35 – 44 lata	1003	18,1	1117	19,2	1165	19,1	116,2
45 – 54 lata	1056	19,0	1075	18,5	1135	18,6	107,5
55 – 59 lat	390	7,0	476	8,2	531	8,7	136,2
60 i więcej	92	1,7	134	2,3	187	3,1	203,3
Ogółem	5552	100	5808	100	6112	100	110,1

Źródło: opracowanie na podstawie danych PUP w Płońsku w latach 2010 – 2012

Największą grupę bezrobotnych w Powiecie Płońskim stanowią osoby młode w wieku od 25 do 34 lat i na koniec grudnia 2012r. liczyły 28,1% ogółu bezrobotnych a najmniejszą 60 lat i więcej -3,1% ogółu bezrobotnych.

W 2012r. w stosunku do roku 2010 odnotowano dwukrotny wzrost bezrobotnych w grupie wiekowej 60 lat i więcej a najmniejszy wzrost prawie o 3% w grupie wiekowej 18-24 lata oraz 25-34 lata.

1.5.3 Bezrobotni w powiecie według stażu pracy

Tabela 9 BEZROBOTNI WEDŁUG STAŻU PRACY W LATACH 2010 – 2012

Wyszczególnienie	2010r.	Udział %	2011r.	Udział %	2012r.	Udział %	Dynamika w % 2012:2010
Staż pracy							
▪ do 1 roku	769	13,9	766	13,2	778	12,7	101,2
▪ 1 – 5	1580	28,5	1531	26,3	1645	26,9	104,1
▪ 5 – 10	833	15,0	885	15,2	939	15,4	112,7
▪ 10 – 20	730	13,1	783	13,5	856	14,0	117,3
▪ 20 – 30	377	6,8	447	7,7	471	7,7	124,9
▪ 30 lat i więcej	110	2,0	132	2,3	148	2,4	134,5
▪ bez stażu	1153	20,8	1264	21,8	1275	20,9	110,6
Ogółem	5552	100	5808	100	6112	100	110,1

Źródło: opracowanie na podstawie danych PUP w Płońsku w latach 2010 – 2012

Biorąc pod uwagę staż pracy, najliczniejszą grupę bezrobotnych 26,9% ogółu bezrobotnych stanowiły na koniec grudnia 2012r. osoby ze stażem pracy od 1 - 5 lat, a najmniejszą grupę osoby ze stażem pracy 30 lat i więcej – 2,4% ogółu bezrobotnych. W badanym okresie odnotowano najwyższy

wzrost bezrobotnych ze stażem pracy 30 lat i więcej o 34,5%, natomiast najniższy o 1,2% ze stażem pracy do 1 roku..

1.6 Aktywna polityka rynku pracy i jej wpływ na zmniejszenie bezrobocia

1.6.1 Usługi rynku pracy

Powiatowy Urząd Pracy realizuje następujące usługi rynku pracy:

- pośrednictwo pracy
- usługi Eures
- poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa
- pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy-klub pracy
- szkolenia

Tabela 10 USŁUGI RYNKU PRACY W LATACH 2011 – 2012

Usługi rynku pracy	2011r.	2012r.	Wzrost/spadek 2011/2012
Pośrednictwo pracy	1104	1224	+120
Usługi EURES	193	400	+207
Poradnictwo zawodowe/informacja zawodowa	2898	4191	+1293
Pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy	908	434	-474
Szkolenia	130	157	+27
Ogółem	5233	6406	1173

Źródło: opracowanie na podstawie danych PUP w Płońsku z lat 2011-2012

Działania Powiatowego Urzędu Pracy w Płońsku w 2012r. miały na celu łagodzenie skutków kryzysu gospodarczego, który pociągnął za sobą wzrost bezrobocia. W celu poprawy tego stanu Urząd realizował swoje ustawowe zadania, wykorzystując w tym celu takie narzędzia jak pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, zajęcia aktywizacyjne oraz szkolenia i przekwalifikowania. Pocięszające jest, iż mimo trudnej sytuacji na rynku pracy, w stosunku do poprzedniego roku 2012, wzrosła ilość ofert pracy. Systematycznie z roku na rok rośnie także liczba ofert pracy EURES, w stosunku do 2011 roku jest to wzrost o ponad połowę.

Jednocześnie osoby bezrobotne coraz częściej i chętniej korzystają z innych form pomocy proponowanych przez Urząd, zdając sobie sprawę, że samo wysyłanie cv już nie wystarczy. Pracodawcy oczekują bowiem od kandydatów do pracy profesjonalnie przygotowanych

dokumentów aplikacyjnych i umiejętnego zaprezentowania się podczas rozmowy kwalifikacyjnej. Od przysłowiowego „pierwszego wrażenia” bardzo często zależy sukces lub porażka w procesie rekrutacji. Taką wiedzę i umiejętności można zdobyć w Urzędzie na zajęciach z doradcą zawodowym czy liderem klubu pracy, można także skorzystać z pomocy psychologa, zarówno w formie porady indywidualnej jak i grupowej.

W 2012r. wzrosła także liczba osób korzystająca ze szkoleń zawodowych. Urząd stara się jak najlepiej dopasowywać zakresy szkoleń zawodowych do potrzeb rynku pracy. Nieocenioną pomocą w tej kwestii jest informacja od pracodawców, w jakich kierunkach najlepiej szkolić bezrobotnych, a także ich uwagi na temat samego sposobu szkolenia. Pomocne są także wszelkie tworzone w Urzędzie analizy dotyczące zawodów nadwyżkowych i deficytowych, w oparciu, o które układany jest plan szkoleń na dany rok.

Pośrednictwo pracy

Wśród wszystkich wymienionych form aktywizacji, kluczowe znaczenie odgrywa szybkie i skuteczne pośrednictwo pracy, zarówno krajowe jak i zagraniczne. Polega ono na doborze odpowiedniego stanowiska pracy dla bezrobotnego i kandydata odpowiadającego oczekiwaniom pracodawcy. Pośrednicy odpowiadają za:

- udzielanie osobom bezrobotnym i poszukującym pracy pomocy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia oraz pracodawcom w uzyskaniu pracowników o poszukiwanych kwalifikacjach zawodowych,
- pozyskiwanie ofert pracy,
- udzielanie pracodawcom informacji o możliwościach zatrudnienia pracowników na zgłoszonych miejscach pracy i przewidywanych zmianach,
- inicjowanie i organizowaniu kontaktów bezrobotnych i poszukujących pracy z pracodawcami,
- współdziałanie z innymi urzędami w zakresie wymiany informacji o możliwościach uzyskania zatrudnienia i szkolenia na terenie ich działania,
- informowanie bezrobotnych o przysługujących im prawach i obowiązkach.

W 2012 roku pośrednicy w Powiatowym Urzędzie Pracy w Płońsku w wyniku 2075 wizyt lub kontaktów z pracodawcami pozyskali 1224 ofert pracy niesubsydiowanej, nawiązali współpracę ze 191 zakładami pracy, zorganizowali 16 spotkań z pracodawcami, w których uczestniczyło 1047 osób bezrobotnych i poszukujących pracy. W wyniku skierowań Urzędu w 2012r. pracę podjęło 281 osób.

Usługi EURES

W Powiatowym Urzędzie Pracy jeden z pośredników świadczy usługi EURES.

W ramach tej formy aktywizacji przede wszystkim udzielane są informacje na temat warunków życia i pracy w krajach Unii Europejskiej oraz Europejskiego Obszaru Gospodarczego,

rozpowszechniane zagraniczne oferty pracy, udzielana była również pomoc w przygotowaniu wymaganych dokumentów aplikacyjnych dla zagranicznych pracodawców.

W ubiegłym roku do rejestru Ofert Pracy EURES wpisano 400 oferty pracy. Jednocześnie rejestrują się osoby, które powracają z zagranicy. W 2012r. było to 9osób, najwięcej emigrantów powróciło z Holandii (4 osoby).

Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa

Poradnictwo zawodowe ma na celu udzielanie pomocy osobom bezrobotnym i poszukującym pracy mającym trudności w wyborze zatrudnienia, zawodu lub kierunku kształcenia. W Powiatowym Urzędzie Pracy poradnictwo realizowane jest w formie porad indywidualnych oraz grupowych. Doradcy zawodowi pomagają w:

- podjęciu decyzji o rozwoju zawodowym,
- zaplanowaniu ścieżki edukacyjnej i zawodowej,
- dookreśleniu preferencji zawodowych i predyspozycji osobowych,
- wyborze kierunku kształcenia mającego na celu nabycie, zmianę lub podwyższenie kwalifikacji zawodowych,
- kształtowaniu aktywnej postawy na rynku pracy.

Ponadto klienci Urzędu uzyskują od doradców zawodowych informacje na temat:

- wymogów rynku pracy,
- świata zawodów,
- możliwości kształcenia ustawicznego dla dorosłych,
- realizowanych projektów i programów,
- usług instytucji i organizacji działających w obszarze rynku pracy.

W 2012 roku poradnictwem zawodowym objętych zostało 4191 osób.

Pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy-klub pracy

Klub pracy jest formą bezpłatnej pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy, napotykaającym na szczególne trudności związane z podjęciem zatrudnienia, które wynikają z długiego okresu pozostawania bez pracy oraz indywidualnych predyspozycji. W 2012 r. w zajęciach w klubie pracy uczestniczyły 434 osoby.

Lider klubu pracy prowadzi zajęcia aktywizacyjne oraz szkolenia z zakresu pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy, których celem jest pomoc uczestnikom w nauce twórczego i aktywnego działania w czasie poszukiwania odpowiedniego zatrudnienia. Dzięki uczestnictwu w zajęciach i szkoleniach w klubie pracy można nauczyć się między innymi jak:

- skutecznie szukać pracy,
- solidnie przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej z pracodawcą,

- pisać życiorys i list motywacyjny,
- określać swoje mocne strony i umiejętności dopasowując je do ofert pracy,
- rozwijać sieć kontaktów, które mogą pomóc w znalezieniu pracy,
- dopasowywać oferty i miejsca pracy do własnych możliwości,
- radzić sobie ze stresem.

W klubie pracy osoby bezrobotne mają również dostęp do informacji i elektronicznych baz danych. Dzięki temu jest możliwe skorzystanie z różnego rodzaju materiałów przydatnych w aktywnym poszukiwaniu pracy. Korzystając z informacji i elektronicznych baz danych osoba bezrobotna ma dostęp do:

- aktualnej prasy z ofertami pracy,
- informacji o adresach agencji pośrednictwa pracy i doradztwa personalnego,
- informacji o stronach internetowych z ofertami pracy,
- informacji o szkołach i instytucjach szkoleniowych,
- wzorów dokumentów aplikacyjnych,
- informacji o zasadach prowadzenia rozmów kwalifikacyjnych.

Szkolenia i przekwalifikowania

Celem szkoleń inicjowanych przez Powiatowy Urząd Pracy jest zwiększenie szans osób bezrobotnych na uzyskanie zatrudnienia poprzez przyuczenie do zawodu, przekwalifikowanie oraz podniesienie posiadanych już kwalifikacji. Uczestnikami szkoleń są przede wszystkim osoby bezrobotne, które nie posiadają kwalifikacji, chcą je podnieść lub całkowicie zmienić zawód ze względu na brak ofert pracy w posiadanym zawodzie. W 2012 roku Powiatowy Urząd Pracy w Płońsku skierował na szkolenia w sumie 157 osób.

1.6.2 Instrumenty rynku pracy

Oprócz omawianych usług rynku pracy urząd w 2012r. realizował aktywizację zawodową bezrobotnych za pomocą standardowych programów /instrumentów rynku pracy/. Właściwością tych programów jest łączenie działań aktywizacyjnych, dostosowanie ich do indywidualnych potrzeb uczestników. Programy te kierowane są przede wszystkim do osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. W myśl art.49 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy to:

- bezrobotni do 25 roku życia,
- bezrobotni długotrwale albo po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego, albo kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka,
- bezrobotni powyżej 50 roku życia,

-bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych , bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego,

-bezrobotni samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia ,

- bezrobotni , którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia,

-bezrobotni niepełnosprawni

Standardowe instrumenty rynku pracy to tzw. formy zatrudnienia subsydiowanego - prace interwencyjne i roboty publiczne

Prace interwencyjne to zatrudnienie bezrobotnego przez pracodawcę, które nastąpiło w wyniku umowy zawartej ze Starostą i ma na celu wsparcie osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, zgodnie z art. 49 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy tj. osób do 25 roku życia, osób długotrwale bezrobotnych, osób powyżej 50 roku życia, cechujących się niskim poziomem wykształcenia, osób samotnie wychowujących dzieci, bezrobotnych po odbyciu kary pozbawienia wolności, osób niepełnosprawnych. Prace interwencyjne nie mogą być organizowane przez pracodawcę znajdującego się w trudnej sytuacji ekonomicznej lub będącego przedsiębiorstwem zagrożonym.

Roboty publiczne to zatrudnienie bezrobotnego w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy przy wykonywaniu prac organizowanych przez gminy, organizacje pozarządowe statutowo zajmujące się problematyką ochrony środowiska, kultury, oświaty, kultury fizycznej i turystyki, opieki zdrowotnej, bezrobocia oraz pomocy społecznej, a także spółki wodne i ich związki, jeżeli prace te są finansowane lub dofinansowane ze środków samorządu terytorialnego, budżetu państwa, funduszy celowych organizacji pozarządowych, spółek wodnych i ich związków. Osoby, które mogą być kierowane do robót publicznych to osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy za wyjątkiem osób do 25 roku życia.

Kolejny instrument służący aktywnemu zwalczaniu bezrobocia to **staż**. Służy on zdobyciu doświadczenia zawodowego w miejscu pracy. Wg ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy staż to nabywanie przez bezrobotnego umiejętności praktycznych do wykonywania pracy przez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązywania stosunku pracy z pracodawcą. Program przeznaczony jest dla osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Maksymalny czas trwania stażu to 12 miesięcy. Ta forma przeciwdziałania bezrobociu przynosi realne korzyści zarówno pracodawcom, jak i stażystom. Pracodawca nie ponosi żadnych kosztów, natomiast zyskuje często wartościowego pracownika. Z kolei stażysta ma okazję opanować i rozwijać różnorodne kompetencje. Dla młodych ludzi zwykle jest to pierwszy kontakt ze środowiskiem pracy i możliwość zdobycia pierwszego doświadczenia zawodowego. Dla innych osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy to szansa na nauczenie się w praktyce nowych

rzeczy.

Obok standardowych instrumentów rynku pracy urząd w 2012r. realizował także instrumenty wspierające podstawowe usługi rynku pracy typu:

-dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej bezrobotnym.

Ma ono szczególnie istotne znaczenie z punktu widzenia ludzi przedsiębiorczych. Osobom zamierzającym rozpocząć prowadzenie własnej działalności gospodarczej przyznawana jest jednorazowa bezzwrotna dotacja na otwarcie działalności gospodarczej, w tym na pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa, w wysokości nie przekraczającej 600 % przeciętnego wynagrodzenia. Dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej może otrzymać tylko bezrobotny, który takiego wsparcia nie otrzymał dotychczas z Funduszu Pracy lub innych bezzwrotnych środków publicznych oraz nie prowadził działalności gospodarczej w okresie 12 miesięcy przed dniem złożenia wniosku.

- dofinansowanie wyposażenia/doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego.

Polega ono na przyznaniu podmiotowi prowadzącemu działalność gospodarczą zwrotu środków finansowych w wysokości nie wyższej niż 6-krotność przeciętnego wynagrodzenia za stworzenie stanowiska pracy dla skierowanego przez urząd pracy bezrobotnego. O środki te mogą ubiegać się pracodawcy nie zwalniający pracowników za wypowiedzeniem w okresie 6 miesięcy przed złożeniem wniosku, nie będący w trudnej sytuacji ekonomicznej i prowadzący działalność gospodarczą przez okres co najmniej 6 miesięcy bezpośrednio poprzedzających dzień złożenia wniosku. Pracodawca, który otrzyma dofinansowanie ma obowiązek utrzymania refundowanego stanowiska pracy przez okres conajmniej 24 miesięcy. Na utworzone stanowisko pracy może być kierowane kolejno kilka osób.

- dofinansowanie kosztów dojazdu do pracy przyznawane jest osobom, które podjęły zatrudnienie poza miejscem stałego zamieszkania. Powyższa forma pomocy przysługuje osobom, które na podstawie skierowania urzędu pracy podjęły zatrudnienie lub inną pracę zarobkową poza miejscem zamieszkania i uzyskują wynagrodzenie w wysokości nie przekraczającej 200 % minimalnego wynagrodzenia. Wg wewnętrznego Regulaminu urzędu w sprawie dokonywania zwrotu kosztów przejazdu z miejsca zamieszkania i powrotu do miejsca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej zwrot kosztów nie mógł być wyższy niż 200 zł.

- prace społecznie użyteczne

Na wniosek Gminy Urząd Pracy może skierować bezrobotnego bez prawa do zasiłku korzystającego ze świadczeń z pomocy społecznej do wykonywania prac społecznie użytecznych na terenie gminy ,na której bezrobotny zamieszkuje lub przebywa, w wymiarze **do 10 godzin tygodniowo.**

Prace społecznie użyteczne mogą być organizowane przez gminę w:

- jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej tj. ośrodkach pomocy społecznej, domach pomocy społecznej, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, ośrodkach wsparcia, ośrodkach interwencji kryzysowej, w powiatowych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej lub innych jednostkach utworzonych przez gminę,
- organizacjach pozarządowych statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej,
- instytucjach działających na rzecz społeczności lokalnej nie działających w celach maksymalizacji zysku, do których nie mają zastosowania przepisy dotyczące pomocy publicznej tj. urządzie gminy i jednostkach organizacyjnych utworzonych przez gminę nie posiadających osobowości prawnej, jeżeli są one jednostkami budżetowymi lub zakładami budżetowymi np. szkołach, domach kultury, bibliotekach, żłobkach i przedszkolach.

Pomiędzy gminą lub podmiotem, w którym są organizowane prace społecznie użyteczne a osobą przyjmowaną na podstawie skierowania starosty (urzędu pracy) nie jest zawierana żadna umowa. Nie występuje stosunek pracy. Ten rodzaj relacji ma charakter stosunku zobowiązaniowego według prawa cywilnego.

Gmina lub podmiot, w którym organizowane są prace społecznie użyteczne, wypłacają osobie bezrobotnej świadczenie pieniężne z tytułu wykonywania tych prac .

Urząd Pracy refunduje gminie ze środków Funduszu Pracy do 60% minimalnej kwoty świadczenia przysługującego bezrobotnemu. Refundacja odbywa się na podstawie złożonego do urzędu pracy wniosku o refundację kwoty świadczeń pieniężnych wypłaconych bezrobotnym z tytułu wykonywania prac społecznie użytecznych.

Projekty współfinansowane ze środków EFS. Poprzez przystąpienie urzędu do ogłaszanych konkursów pozyskiwane są dodatkowe środki finansowe na realizację działań dla grup bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy .

Liczba aktywizowanych osób bezrobotnych w poszczególnych rodzajach instrumentów finansowych w okresie 2010r. – 2012r. przedstawiała się następująco:

Tabela 11 LICZBA BEZROBOTNYCH OBJĘTYCH INSTRUMENTAMI FINANSOWYMI AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ.

Finansowe usługi i instrumenty rynku pracy	2010 rok	2011 rok	2012 rok	Wzrost/spadek 2012/2011
Prace interwencyjne	128	192	244	+52
Roboty publiczne	636	217	207	-10
Staże	380	245	323	+78
Prace społecznie użyteczne	-	-	12	+12
Jednorazowe środki na rozpoczęcie dział. gospodarczej	310	60	109	+49
Refundacja kosztów wyposażenia i doposażenia stanowisk pracy	186	-	67	+67
Zwrot kosztów przejazdu i zakwaterowania	111	85	84	-1
Ogółem	1751	799	1046	+247
Liczba zarejestrowanych bezrobotnych	5552	5808	6112	+304
% udział aktywizacji w stosunku do ogólnej liczby zarejestrowanych	31,50	13,75	17,11	+3,36

Zródło: opracowanie na podstawie danych PUP w Płońsku z lat 2010-2012

Analiza powyższych danych wskazuje, że liczba zastosowanych instrumentów rynku pracy w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych drastycznie zmalała w 2011r. w porównaniu z 2010. Związane to było z ograniczeniem środków Funduszu Pracy na aktywizację zawodową bezrobotnych. W 2012 roku nastąpił 3,36% wzrost liczby bezrobotnych w stosunku, do których zastosowano instrumenty rynku pracy do ogólnej liczby bezrobotnych.

Wśród wymienionych instrumentów rynku pracy dużym zainteresowaniem bezrobotnych cieszą się roboty publiczne, prace interwencyjne i jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej a wśród pracodawców refundacja kosztów wyposażenia i doposażenia stanowisk pracy.

Ilość realizowanych przez urząd instrumentów rynku pracy uzależniona jest od pozyskanych środków finansowych.

Łączna kwota środków Funduszu Pracy i EFS jaką dysponował w 2012 r. urząd na realizację zadań na rzecz przeciwdziałania bezrobociu wyniosła **8 660 700 zł.**

Środki te urząd pozyskiwał:

- z przydziału samorządu województwa wg. Kryteriów określonych przez sejmik województwa,
- poprzez przystąpienie do konkursów na realizację programów aktywizacyjnych dla określonych grup bezrobotnych,
- z przesunięcia środków przeznaczonych na finansowanie zadań fakultatywnych.

Z przydziału samorządu województwa uzyskano kwotę **4 008 600 zł.** W ramach tych środków urząd zabezpieczył wkład własny do projektu współfinansowego z UE.

Poprzez przystąpienie do realizacji projektu pn.: „Podejmij działanie – osiągniesz sukces” – PO KL Priorytet 6.1, Poddziałanie 6.1.3 urząd uzyskał **2 165 000 zł.** Realizacja projektu umożliwiła aktywizację **332** osób bezrobotnych.

Realizowane w ramach projektu formy wsparcia to: szkolenia, staże, jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Poprzez przystąpienie do konkursu na realizację programu specjalnego uzyskano **703 100 zł.** Ponadto **1 624 000zł** pozyskano dzięki przystąpieniu do konkursów na środki Funduszu Pracy z rezerwy Ministra na programy:

- dla osób bezrobotnych do 30 roku życia,
- dla osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia,
- dla osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy,
- promujące przedsiębiorczość.

Z przesunięcia środków przeznaczonych na finansowanie zadań fakultatywnych uzyskano **160 000zł.** Przeznaczono je na realizację programów: staże i roboty publiczne.

Ponadto w ramach PO KL Działania 6.1 Poddziałania 6.1.2 urząd kontynuował realizację projektu **„Kompetentny urzędnik – zadowolony klient”.**

Okres realizacji projektu to 01.07.2010 r. – 31.12.2013 r.

Budżet projektu na 2012 r. to 313 009,43 zł.

Celem głównym projektu jest poprawa jakości funkcjonowania urzędu. Celem szczegółowym projektu jest szersze upowszechnianie usług rynku pracy typu pośrednictwo pracy i doradztwo zawodowe. W ramach projektu w urzędzie pracuje 8 osób zatrudnionych na kluczowych stanowiskach (pośredników pracy, doradców zawodowych). Projekt jest kontynuacją realizowanego w okresie 01.07.2009 r. – 30.06.2010 r. projektu pn.: „Profesjonalny Urząd Pracy”.

Wydatki na instrumenty i usługi przeciwdziałania bezrobociu w powiecie płońskim w latach 2010 – 2012 przedstawiały się następująco:

Tabela 12 WYDATKI NA INSTRUMENTY I USŁUGI PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU W LATACH 2010 – 2012

Instrumenty i usługi rynku pracy	Wydatki w 2010 roku	Wydatki w 2011 roku	Wydatki w 2012 roku	Wzrost/ Spadek 2012/2011
roboty publiczne	4973705	1351338	1161452	-189886
prace społecznie użyteczne	-	-	12133	+12133
prace interwencyjne	976767	1167187	1113174	-54013
staże	3433027	1841262	2197441	+356179
szkolenia, studia podyplomowe	1337956	376121	403028	+26907
jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej	5978250	1080000	2194442	+1114442
wyposażenie i doposażenie stanowisk pracy	3548127	-	1378900	+1378900
inne wydatki, w tym koszty dojazdu do pracy, stypendium za kontynuację nauki, refundacja składki KRUS, elementy specyficzne programów specjalnych	152491	184133	178714	-5419
OGÓŁEM	20400323	6000041	8639284	+2639243

Źródło: opracowanie na podstawie danych PUP Płońsk z lat 2010–2012

Analizując przedstawione dane można stwierdzić, że urząd w 2012r. dysponował wyższą kwotą środków niż w poprzednim roku. Jednak porównując to z 2010 rokiem jest to tylko 42,3% środków. Dlatego też zwrócono szczególną uwagę na racjonalność i efektywność wydatkowania środków. Efektywność jest relatywną miarą osiągniętych celów poszczególnych instrumentów rynku pracy. Podstawowym miernikiem efektywności jest stosunek liczby osób, które zostały zatrudnione na dalszy okres, do liczby osób, które zostały objęte aktywnymi instrumentami i je „ukończyły” oraz koszt ponownego zatrudnienia jednego bezrobotnego. Priorytetowym celem realizacji poszczególnych rodzajów instrumentów rynku pracy jest uzyskanie zatrudnienia przez bezrobotnych.

Efektywność poszczególnych instrumentów i usług rynku pracy w powiecie płońskim w latach 2010-2012 przedstawiała się następująco:

Tabela 13. EFEKTYWNOŚĆ POSZCZEGÓLNYCH INSTRUMENTÓW RYNKU PRACY

Finansowe instrumenty i usługi rynku pracy	2010 rok	2011 rok	2012 rok
roboty publiczne	30 %	45 %	55 %
prace interwencyjne	70 %	81 %	84 %
staże zawodowe	56 %	60 %	60 %
szkolenia	23 %	30 %	43 %
jednorazowe środki dla bezrobotnych na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej*	66,8 %	83,3 %	97,2 %

* efektywność sporządzona na dzień 15 kwietnia 2013r. Źródło: opracowanie na podstawie danych PUP w Płońsku z lat 2010 - 2012

Oceniając i porównując poszczególne instrumenty rynku pracy można stwierdzić, że najbardziej efektywnym instrumentem aktywizacji zawodowej jest udzielanie osobom bezrobotnym wsparcia finansowego na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Wysoką efektywność wykazują także prace interwencyjne. Mniej skutecznym lecz równie ważnym instrumentem są staże.

W/w działania przełożyły się na aktywizację zawodową w 2012 r. poszczególnych grup bezrobotnych w następujący sposób.

- Aktywizacja zawodowa osób długotrwale bezrobotnych

W okresie 01.01.2012r. – 31.12.2012 r. zaktywizowano **503 osoby** długotrwale bezrobotne w ramach projektu współfinansowanego z EFS “Podejmij działanie - osiągniesz sukces” i środków algorytmowych FP. Zastosowano wobec tej grupy formy aktywizacji typu szkolenia zawodowe (65 osób), prace interwencyjne (98 osób), roboty publiczne (107 osób), prace społecznie użyteczne (8 osób), przydział jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej (62 osoby), staże (96 osób), kierowanie na wyposażone lub doposażone stanowisko pracy (40 osób), zwrot kosztów dojazdu do pracy (27 osób). Część z tych osób korzystała również z poradnictwa zawodowego.

Aktywizacja zawodowa tej grupy jest niezwykle ważna i trudna. Grupa ta przejawia małą aktywność zawodową. Związane to jest na ogół z niskim wykształceniem, wiekiem, brakiem umiejętności niezbędnych do obsługi nowych stanowisk pracy. Grupa ta nie wykazuje większego zainteresowania własną przedsiębiorczością. Ich postawa na rynku pracy jest w większości pasywna.

Dzięki aktywizacji zawodowej osób długotrwale bezrobotnych wzrosła ich motywacja do samodzielnego poszukiwania pracy, wzrosła samoocena i komunikatywność. Bezrobotni uzyskali nowe kwalifikacje zawodowe, wiedzę z zakresu założenia własnej firmy, uzyskali zatrudnienie subsydiowane.

- Aktywizacja zawodowa osób do 25 roku życia

Aktywizacja zawodowa tej grupy bezrobotnych związana jest przede wszystkim z koniecznością nabycia przez młodych ludzi większego doświadczenia praktycznego, gdyż wśród tej grupy występuje niedostosowanie kwalifikacji zawodowych do oczekiwań pracodawców. Niezwykle ważne jest umożliwienie tej grupie podwyższenie lub uzupełnienie posiadanych kwalifikacji zawodowych oraz promowanie możliwości podejmowania pracy na własny rachunek.

W 2012 r. zaktywizowano **470** młodych ludzi w ramach projektu współfinansowanego z EFS i środków algorytmowych FP. Realizowano wobec tej grupy formy aktywizacji typu szkolenia zawodowe (57 osób), staże (249 osób), prace interwencyjne (72 osoby), udzielanie jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej (18 osób), zwrot kosztów dojazdu do pracy (24 osoby), roboty publiczne (9 osób), kierowanie na wyposażone lub doposażone stanowiska pracy (41 osób). Część z tych osób korzystała również z poradnictwa zawodowego.

Dzięki aktywizacji zawodowej osób do 25 roku życia w grupie tej wzrosła motywacja do samodzielnego poszukiwania pracy oraz zaufanie we własne możliwości zawodowe. Osoby uzyskały dodatkowe kwalifikacje, uzyskały wiedzę z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej, uzyskały pierwsze doświadczenie zawodowe.

- Aktywizacja zawodowa osób powyżej 50 roku życia

Działania ukierunkowane na tę grupę bezrobotnych muszą wiązać się przede wszystkim z edukacją. Należy wśród tej grupy propagować ustawiczne dokształcanie, gdyż osoby te nie są chętnie zatrudniane przez przedsiębiorców z uwagi na wiek, nieaktualne kwalifikacje, brak mobilności zawodowej, niechęć dostosowania swoich kwalifikacji do oczekiwań przedsiębiorców.

W okresie 01.01.2012 r. – 31.12.2012 r. zaktywizowano **248 osób** w wieku powyżej 50 lat. Część z tych osób objęta była pracą doradczą zmierzającą w kierunku propagowania aktywnych postaw na rynku pracy. Zaproponowano im następujące formy wsparcia: roboty publiczne (96 osób), prace społecznie użyteczne (8 osób), prace interwencyjne (68 osób), szkolenia zawodowe (24 osoby), jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej (15 osób), refundacja wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy (16 osób), staże (2 osoby), zwrot kosztów dojazdu do pracy (19 osób).

Dzięki uczestnictwu w proponowanych formach aktywizacji wśród tej grupy wzrosła motywacja do samodzielnego poszukiwania pracy, wzrosła samoocena i komunikatywność, nastąpił wzrost zaufania we własne możliwości zawodowe, osoby nabyły umiejętność autoprezentacji, umiejętności interpersonalne.

- **Aktywizacja zawodowa kobiet**, jest niezwykle istotna, gdyż pozycja konkurencyjna kobiet na rynku pracy jest znacznie niższa w porównaniu do mężczyzn. Związane to jest z mniejszą liczbą ofert dla nich, pełnieniem funkcji rodzinnych, niedostatecznym przygotowaniem zawodowym, nie zainteresowaniem podejmowania pracy poza miejscem zamieszkania.

W okresie sprawozdawczym urząd zaktywizował **717** kobiet w ramach środków FP oraz projektu współfinansowanego z EFS. Formy wsparcia, które zostały zaproponowane kobietom to: roboty publiczne (137 osób), prace społecznie użyteczne (4 osoby), prace interwencyjne (155 osób), staże (229 osób), szkolenia zawodowe (57 osób), jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej (41 osób), refundacja wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy (32 osoby), zwrot kosztów dojazdu do pracy (62 osoby). Część kobiet korzystała także z poradnictwa zawodowego.

Dzięki uczestnictwu w tych formach wsparcia wzrosła motywacja kobiet do samodzielnego poszukiwania pracy, nastąpił wzrost zaufania we własne możliwości zawodowe, zdobyły kwalifikacje dostosowane do oczekiwań pracodawców, uzyskały informacje dotyczące prowadzenia własnej działalności gospodarczej.

- **Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych**

Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych jest niezwykle ważna ze względu na niską konkurencyjność tej grupy na rynku pracy. Aktywizacja umożliwiająca identyfikację ich oczekiwań, pomaga w zdobyciu lub uzupełnieniu posiadanych kwalifikacji. W 2012 r. osoby

niepełnosprawne objęto robotami publicznymi (9 osób), szkoleniami zawodowymi (4 osoby), pracami interwencyjnymi (7osób), stażami (4 osoby). Ogółem 24 osoby. Ponadto z usług rynku pracy (pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, zajęcia w Klubie Pracy) skorzystały 92 osoby. Dzięki podjętym działaniom wśród osób niepełnosprawnych nastąpił wzrost zaufania we własne możliwości zawodowe.

Uwaga: Przy kwalifikacji jedna osoba może przynależeć do kilku grup bezrobotnych.

II ROZWÓJ ZASOBÓW PRACY NA KRAJOWYM I LOKALNYM RYNKU PRACY

2.1 Demograficzne kształtowanie się zasobów pracy do 2015 roku

W roku 2012 , według Eurostatu (Europejski Urząd Statystyczny) bezrobocie w Polsce wzrosło; nasz kraj osiągnął w grudniu 2012r. stopę bezrobocia 10,6%, przeciętna stopa bezrobocia w 27 krajach UE wyniosła 10,7% i była wyższa w porównaniu z grudniem 2011 o 0,8%; najwyższa w Grecji 26,8% i w Hiszpanii 26,1%, a najniższa w Austrii 4,0% i w Holandii 4,3% , wg GUS w grudniu bezrobocie wyniosło w kraju 13,4 % , w powiecie 18,1%.

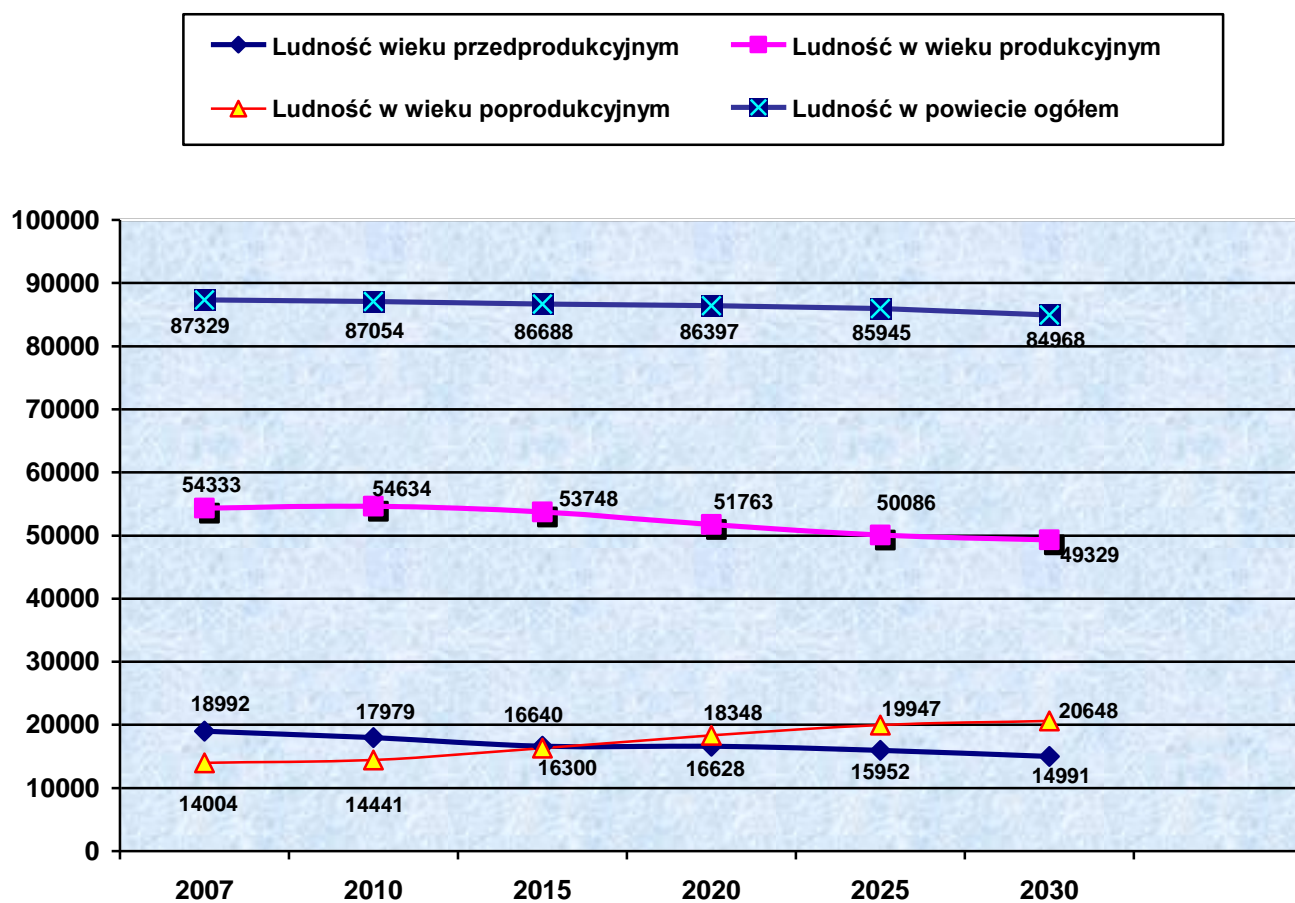
Wiadomo, że wzrost bezrobocia to wynik odwrócenia korzystnych trendów na rynku pracy. Zdaniem ekspertów rynku pracy bezrobocie nieznacznie wzrosło dlatego, że pogorszyła się sytuacja gospodarcza w Europie. Kryzys finansowy i związany z tym utrudniony dostęp podmiotów gospodarczych do kredytów miały niekorzystny wpływ na gospodarkę. Wzrosła liczba zwolnień z przyczyn zakładu pracy. Skończyła się dobra koniunktura w wielu działach gospodarki. Światowy kryzys wpłynął na ograniczenie produkcji a to przełożyło się na zmniejszenie zatrudnienia i tym samym na wzrost bezrobocia.

Prognozowanie sytuacji na rynku pracy jest przedsięwzięciem bardzo ryzykownym. Ostatnie lata stwarzają wiele trudnych nieprzewidywalnych sytuacji i wyzwań. Takie ryzyko w prognozowaniu uwidocznia się każdego roku i GUS dokonuje korekty stóp bezrobocia zarówno w kraju, w województwach jak i w powiatach. Zazwyczaj wzrasta wtedy stopa bezrobocia.

Dane demograficzne prezentowane przez GUS w ocenie znawców problemu są alarmujące. Już do 2030 r. w Polsce będzie żyć o 2,5 mln. osób mniej (obecnie jest 38,5 mln.) w powiecie o 2,5 tys. mniej (obecnie jest nas 89,2tys.) – wykres nr 2

Wykres 2 PROGNOZA LUDNOŚCI DO 2030 ROKU WG GRUP WIEKOWYCH

Na dodatek bardzo niekorzystnie zmieni się struktura wiekowa. O ile teraz na jednego emeryta przypada czterech pracujących, to w 2030 roku będzie już tylko dwóch pracujących na jednego emeryta.

Tabela 14 PROGNOZA LUDNOŚCI DO 2015 ROKU WG GRUP WIEKOWYCH

Rok	Grupa wiekowa	Razem	Mężczyźni	Kobiety	Miasto	Wieś
2007*	ogółem	87329	42973	44356	26714	60615
	0-17	18992	9686	9306	5447	13545
	18-59/64	54333	28697	25636	17855	36478
	60+/65+	14004	4590	9414	3412	10592
2008*	ogółem	87199	42853	44346	27065	60134
	0-17	18565	9470	9095	5397	13168
	18-59/64	54325	28792	25533	18000	36325
	60+/65+	14309	4591	9718	3668	10641
2009*	ogółem	87244	42894	44350	27137	60107
	0-17	18361	9402	8959	5501	12860
	18-59/64	54577	29042	25535	17829	36748
	60+/65+	14306	4450	9856	3807	10499
2010*	ogółem	87054	42789	44265	27128	59926
	0-17	17979	9205	8774	5434	12545
	18-59/64	54634	26748	25458	16955	35251
	60+/65+	14441	4408	10033	3933	10508
2011	ogółem	86940	42788	44152	26635	60305
	0-17	17417	8909	8508	5043	12374
	18-59/64	54802	29176	25458	17563	37239
	60+/65+	14721	4603	10018	4029	10692
2012	ogółem	86865	42763	44102	26618	60247
	0-17	17103	8766	8337	4958	12145
	18-59/64	54677	29264	25413	17403	37274
	60+/65+	15085	4733	10352	4257	10828
2013	ogółem	86780	42715	44065	26581	60199
	0-17	16869	8630	8239	4887	11982
	18-59/64	54424	29193	25231	17164	37260
	60+/65+	15487	4892	10595	4530	10957
2014	ogółem	86736	42720	44016	26572	60164
	0-17	16671	8560	8110	4861	11810
	18-59/64	54242	29156	25086	16960	37282
	60+/65+	15826	5004	10819	4751	11072
2015	ogółem	86688	42728	43960	26542	60146
	0-17	16640	8543	8097	4843	11797
	18-59/64	53748	28961	24787	16672	37076
	60+/65+	16300	5224	11076	5027	11273

Źródło: opracowanie PUP na podstawie danych GUS,* rok 2007 - 2010 dane faktyczne, pozostałe lata-prognoza

Tabela 14 przedstawia prognozę ludności do 2015 roku w wybranych grupach wiekowych (wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i wiek poprodukcyjny).

Przytoczone liczby wskazują na nieznaczny spadek osób w wieku produkcyjnym. Z roku na rok ubywać będzie dzieci i młodzieży (grupa osób 0-17): w 2010 – 17989 osób, w 2015 – 16640 osób. Odwrotną sytuację obserwujemy w grupie osób w wieku emerytalnym (poprodukcyjnym): w 2010 liczy ta grupa 14441 osób, natomiast w roku 2015 wzrośnie do 16300.

Analiza tabeli pozwala na obserwacje zmian zachodzących w poszczególnych latach w podziale na mężczyzn i kobiety, czy środowisko miejskie i wiejskie.

III AKTYWIZACJA LOKALNEGO RYNKU PRACY W 2012 ROKU ORAZ PLANOWANE DZIAŁANIA W ZAKRESIE ŁAGODZENIA SKUTKÓW BEZROBOCIA W POWIECIE PŁOŃSKIM NA LATA 2007-2013

3.1 Wyzwania wynikające z realizacji Strategii Lizbońskiej i dokumentów programowych.

Strategia Lizbońska, przyjęta w 2000 roku, zakładała, że Europa technologicznie przegoni Stany Zjednoczone. W ocenie polskich ekonomistów i naukowców zakończyła się niepowodzeniem. Celem Strategii Lizbońskiej było uczynienie Europy najbardziej dynamicznym i konkurencyjnym regionem gospodarczym na świecie. Strategia opierała się przede wszystkim na założeniu, że gospodarka krajów europejskich wykorzysta do maksimum innowacyjność opartą na szeroko zakrojonych badaniach naukowych zwłaszcza w nowoczesnych dziedzinach wiedzy.

Strategię Lizbońską zastąpił nowy plan **UE 2020**, którego priorytety to: wzrost zatrudnienia w UE z 69 do 75 proc.; przeznaczenie 3 proc. Unijnego PKB na badania i rozwój; 20-procentowa redukcja emisji CO₂; ograniczenie do 10 proc. odsetka osób przedwcześnie kończących pracę oraz wzrost do 40 proc. odsetka osób kończących wyższe studia, a także zmniejszenie z 80 do 60 mln liczby osób biednych i zagrożonych biedą.

Nowa strategia gospodarcza Unii Europejskiej - **UE 2020** pozwoli kontynuować wiele obecnie realizowanych programów przez kraje członkowskie.

3.2 Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości

Przedsiębiorczość rozumiana jako rozwój przedsięwzięć gospodarczych i firm jest najbardziej oczywistą (i zwykle najprostszą) metodą wykorzystania lokalnych zasobów. Poprzez działalność

gospodarczą zostaje ona przekształcona w środki zaspokajające lokalne potrzeby.

Warto też przypomnieć, że słowo „**przedsiębiorczość**” jest używana na określenie ogólniejszej postawy, charakteryzującej się skłonnością do podejmowania inicjatyw, dynamizmem, pomysłowością.

Przedsiębiorczość przede wszystkim to jest postawa wobec życia. Aktywność obywateli w ich własnym środowisku jest głównym filarem społeczeństwa obywatelskiego. A z kolei gospodarka lokalna tworząc niezależne od systemu wiedzy źródła wsparcia, przyczynia się do pobudzenia aktywności lokalnej.

3.2.1 Wzrost inwestycji i lepsze wykorzystanie zdolności wytwórczych

Trwały wzrost gospodarczy nie jest możliwy bez inwestycji. Zainteresowaniem władz samorządowych opracowujących programy i strategie inwestycyjne cieszą się nie tylko inwestycje finansowane bezpośrednio przez gminy, lecz także inwestycje dokonywane przez inne podmioty .

W tym celu tworzy się **warunki do inwestowania** polegające na:

- przekonaniu inwestorów o stabilności warunków działania,
- ustalaniu pierwszych opłat z tytułu oddania w użytkowanie wieczyste gruntów,
- określaniu warunków zabudowy i zagospodarowania poszczególnych terenów,
- ustalaniu czytelnych zasad partycypowania gminy we wspólnych przedsięwzięciach,
- ustalania czytelnych i trwałych zasad zbywania, nabywania i zmiany nieruchomości,
- wypracowywaniu zasad dotyczących trybu wydzierżawiania i wynajmowania nieruchomości i lokali,
- wszelkie preferencje dla inwestorów ujmowane są w odpowiednich uchwałach.

Jeżeli władzom lokalnym zależy na rozwoju inwestycji, gdyż rozumieją, że każdy inwestor to potencjalne miejsce pracy, dochody i inne korzyści dla mieszkańców oraz dodatkowe dochody do budżetu gminy czy miasta, to starają się one w maksymalnym stopniu przystosować funkcjonowanie urzędu, zachowanie urzędników do potrzeb inwestorów. Większość inwestorów nie ma dobrej opinii o urzędnikach, urzędach, ani o kierujących tymi urzędnikami władzach. Należy ten obraz zmienić podejmując szereg działań przystosowawczych.

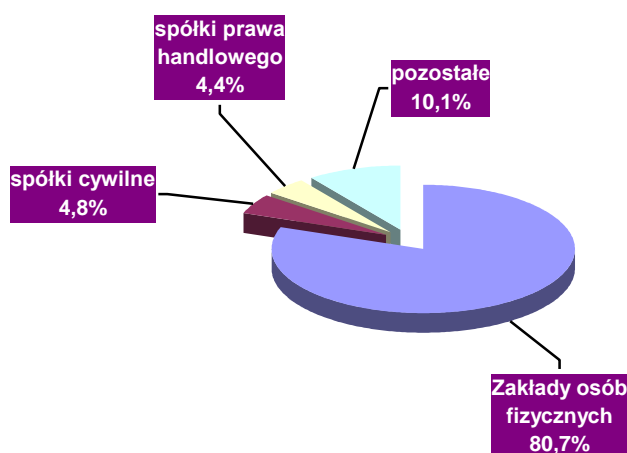
Oprócz posiadania odpowiednich planów zagospodarowania przestrzennego uzbrojonych terenów i odpowiedniej polityki, aby przyciągnąć inwestorów z zewnątrz - gminy coraz częściej prowadzą szeroką **akcję promocyjną**. Ma ona na celu oddziaływać na świadomość potencjalnych inwestorów i skłonienia ich do traktowania terenu jako ewentualnego miejsca inwestycji. Inwestorzy prawie zawsze rozpatrują większą liczbę możliwych lokalizacji swojej inwestycji i dlatego należy ich

przekonać o korzyściach płynących z wyboru właśnie tej gminy czy miasta.

3.2.2 Rozwój małych i średnich przedsiębiorstw

Z analizy lokalnego rynku pracy widać, że charakteryzuje się on występowaniem i niewielkim wzrostem prywatnych podmiotów gospodarczych. Są to zazwyczaj podmioty zatrudniające 1 – 2 pracowników. Na 5894 podmiotów gospodarczych funkcjonujących w powiecie płońskim w 2011 roku 80,7% to zakłady osób fizycznych.

Wykres 3 STRUKTURA PODMIOTÓW UPRAWNIONYCH DO PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ NA KONIEC 2010 R.

* pozostałe – przedsiębiorstwa państwowe, komunalne, spółdzielcze, stowarzyszenia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Doświadczenia krajów rozwiniętych świadczą o tym, że możliwość wzrostu zatrudnienia w dużych przedsiębiorstwach są ograniczone. Najwięcej zasobów pracy absorbują małe przedsiębiorstwa zatrudniające do 20 pracowników. W naszej gospodarce, w ostatnich latach nie prowadzi się aktywnej polityki promowania rozwoju małych i średnich firm, dlatego tempo wzrostu tych firm nie jest zadowalające, wyczerpują się spontaniczne czynniki rozwoju. Stymulowanie **rozwoju małych firm** powinno opierać się na pięciu głównych filarach:

- 1/ gwarancje kredytowe i większa dostępność do kredytów;
- 2/ ulgi inwestycyjne;
- 3/ ułatwienia lokalowe;

- 4/ powszechne i bezpłatne doradztwo;
- 5/ szkolenie przyszłych przedsiębiorców.

Analiza głównych czynników i barier rozwoju małych firm w powiecie płońskim wskazuje, że istotną rolę odgrywają wysokie **podatki i opłaty lokalne**. Formułując zasady fiskalnej polityki gminy coraz częściej analizują skutki jakie dla lokalnego rozwoju gospodarczego i rozwoju przedsiębiorstw przynosi obniżanie czy też podwyższanie opłat i podatków.

Jednym z najważniejszych instrumentów promowania rozwoju są **poręczenia kredytowe** dla małych firm, które nie funkcjonują zadowalająco. Krajowy Fundusz Poręczeń Kredytowych utworzony w 1997r. spełnia raczej marginalną rolę w zwiększaniu dostępności małych firm do kapitału. Wzorem innych miast stworzono **Płoński Fundusz Poręczeń Kredytowych**, który miał wspomagać tworzenie nowych miejsc pracy w małych firmach. PFPK udzielał poręczeń dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, został jednak zlikwidowany.

Budowa pozabankowego systemu źródeł kapitału wymaga współpracy z Polską Agencją Rozwoju Regionalnego i Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości. Doświadczenia niektórych miast w tej dziedzinie są bardzo zachęcające. Utworzenie zatem w ramach własnych środków budżetowych pięciu wymienionych poprzednio filarów rozwoju małych przedsiębiorstw przyniesie korzystne rezultaty. Dużą rolę we wspieraniu lokalnej przedsiębiorczości odgrywają **organizacje pozarządowe**. Współpraca pomiędzy władzą lokalną a tymi organizacjami może przybierać różne formy i różne stopnie intensywności.

3.2.3 Rozwój budownictwa

W Polsce brakuje w tej chwili ponad 1,0 miliona mieszkań, co gorsza ok. 200tys. lokali zostanie wkrótce wycofanych z użytku w wyniku złego stanu technicznego. Państwo wycofało się z programu poprawy warunków mieszkaniowych społeczeństwa (likwidacja Krajowego Funduszu Mieszkaniowego, wyhamowanie programu " Rodzina na swoim"). Nie trzeba wiele wyobraźni, by pojąć, jak ożywczo na gospodarkę i życie społeczne wpływa realizacja tego projektu. Jest nim wzrost zatrudnienia w samym budownictwie mieszkaniowym, przemyśle pracującym dla budownictwa, przemyśle artykułów gospodarstwa domowego, eksploatacji mieszkań, gospodarce komunalnej, ożywi się rynek nieruchomości, artykułów wyposażenia mieszkań, usług budowlano mieszkaniowych itp. Budownictwo mieszkaniowe jak wykazują statystyki dotknęła recesja jednak w tym sektorze jest duże zatrudnienie pracowników. Doświadczenia międzynarodowe dowodzą, że wzrost zatrudnienia w budownictwie pociąga wzrost zatrudnienia w przemyśle i usługach. Ocenia się, że wzrost zatrudnienia w budownictwie o jednego pracownika pociąga za sobą dwu lub

trzykrotnie wyższy wzrost zatrudnienia w całej gospodarce.

W roku 2011 w Powiecie Płońskim oddano do użytku 298 mieszkań, natomiast w roku 2010 - 247 mieszkań. Nastąpił wzrost, którego powodów należy doszukiwać się zarówno w skali makroekonomicznej jak i lokalnej.

Politykę popierania budownictwa w najbliższym czasie zdeterminują następujące fundamentalne czynniki:

- 1. Zaangażowanie państwa.** Finansowanie ze środków publicznych rozwoju budownictwa mieszkaniowego, polityka podatkowa – ulgi podatkowe na budowę domu lub zakup mieszkania. Mieszkania stały się towarem, ale państwo nie może uciec od prowadzenia polityki mieszkaniowej, a więc od wspierania obywateli w ich wysiłkach na rzecz pozyskania własnego lokum.
- 2. Zaangażowanie władz lokalnych** - sporządzenie studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gmin, aktywizację działalności Towarzystwa Budownictwa Społecznego, przygotowanie nowych terenów budowlanych, rozbudowa infrastruktury szczególnie pod kątem dostarczenia takich mediów jak gaz, elektryczność, woda i kanalizacja. Istotną kwestią jest aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Ważnym czynnikiem warunkującym rozwój budownictwa jest także identyfikacja i eliminacja barier biurokratycznych oraz skrócenie do minimum czasu wymaganego obecnie na wydanie zgody na budowę domu, zatwierdzanie planów.

3.3 Mobilność przestrzenna i zawodowa

Szczególnym problemem procesu mobilności zasobów pracy jest związek zachodzący między ruchliwością siły roboczej a sytuacją na rynku pracy. Niska mobilność zasobów pracy przyczynia się do powstania i utrwalania bezrobocia strukturalnego. Zatem mobilność zawodowa i przestrzenna, czyli gotowość do zmiany lub uzupełnienie kwalifikacji zawodowych, korzystanie ze szkoleń i programów doskonalenia zawodowego oraz gotowość do zmiany miejsca w poszukiwaniu pracy pozwala na zwiększenie szans na rynku pracy. **Mobilność przestrzenna**, w odniesieniu do pracowników uwarunkowana jest najsilniej perspektywą uzyskania w innym miejscu zamieszkania korzystniejszych warunków pracy: odpowiedniego miejsca pracy, wyższego wynagrodzenia, większych możliwości uruchomienia własnej firmy w porównaniu z sytuacją w dotychczasowym miejscu zamieszkania. Brak ukształtowania tradycji i panujący w tym względzie obyczaj sprawiają,

iz skłonności pracowników do ruchliwości przestrzennej są ograniczone. Sytuację pogłębia permanentny brak tanich mieszkań.

Mobilność zawodowa, czyli zmiana wykonywanych zawodów dokonuje się pod wpływem jakościowych zmian popytu na pracę, na który oddziałuje z kolei postęp techniczny i technologiczny. Nowe technologie wymagają wyższego poziomu kwalifikacji zawodowych, oraz kwalifikacji ogólnych, niezwiązanych z pojedynczym zakładem, produktem czy technologią. Na niedostatek wymagań na rynku pracy mobilności zawodowej wskazuje i to, że przy obecnym wysokim poziomie bezrobocia firmy mają poważne trudności w pozyskiwaniu pracowników dysponujących określonymi umiejętnościami, szczególnie wykwalifikowanych robotników, pracowników ze znajomością języków obcych, specjalistów w zakresie marketingu, obsługi komputerów, specjalistów w dziedzinie finansów.

W celu zwiększenia mobilności zawodowej i przestrzennej pracowników :

- PUP w szerszym zakresie promuje i realizuje usługi EURES,
- maksymalnie wykorzystuje się usługi i instrumenty rynku pracy wspierające mobilność zasobów ludzkich.

3.4 Aktywizacja wiejskiego rynku pracy

Obszary wiejskie zajmują ponad 90% terytorium całego kraju, a ludność wiejska stanowi 39% mieszkańców Polski (ok. 15 mln.). Powiat Płoński jest powiatem o znacznej przewadze ludności wiejskiej (69,0%) i bezrobociem sięgającym 64% wśród ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Płońsku.

Sytuacja ludności związanej z rolnictwem różni się w zależności od tego czy prowadzi ona gospodarstwo w oparciu o własne zasoby pracy, czy wykorzystuje siłę najemną, oraz czy produkuje na własne potrzeby, czy też prowadzi gospodarstwo towarowe. Problemy pracy ludności chłopskiej polegają przede wszystkim na niskiej produktywności pracy w porównaniu do innych sektorów gospodarki i w porównaniu z rolnictwem innych krajów europejskich, co powoduje, że iz poziom dochodów większości rolników jest niski.

Zasoby pracy w rolnictwie będą ulegać zmniejszeniu, – co do tego nie ma wątpliwości, – jeśli rolnictwo stanie się sektorem konkurencyjnym, a dochody rolników kształtować się będą na godziwym (społecznie uznanym) poziomie. Stąd pojawia się problem częściowej bądź całkowitej rezygnacji z pracy rolniczej dużej części społeczności, zwłaszcza w indywidualnych, małych gospodarstwach rodzinnych..

Bezrobocie na wsi występuje w różnych formach, wśród ludności rolniczej

charakterystyczne jest bezrobocie ukryte, które wg szacunków wynosi w kraju ok. 1 mln. osób. Bezrobocie wśród ludności bezrolnej jest także znaczne. W grudniu 2012 r. było na wsi 3907 osób zarejestrowanych w PUP, czyli około 64% ogółu bezrobotnych w powiecie. Cechą bezrobocia wśród tej ludności jest długi okres pozostawania bez pracy, oraz rosnąca liczba osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, co powoduje nasilenie problemów socjalnych wśród tej ludności.

Struktura demograficzno-społeczna bezrobotnych na wsi (Tabela 15) jest dość niekorzystna przede wszystkim pod względem wykształcenia.

Tabela 15 CHARAKTERYSTYKA BEZROBOTNYCH NA WSI NA TLE BEZROBOTNYCH W MIEŚCIE

BEZROBOTNI 2012	MIASTO	WIEŚ
w osobach	2205	3907
w %	100	100
PLEĆ		
Mężczyźni	50,3	51,1
Kobiety	49,7	48,9
WIEK		
<24	16,9	25,7
25-34	27,7	28,3
35-44	19,7	18,7
45-54	21,5	16,9
55+	14,2	10,4
POZIOM WYKSZTAŁCENIA		
wyższe	10,4	6,5
średnie	34,4	27,3
zasadnicze zawodowe	27,6	31,0
gimnazjalne i poniżej	27,9	35,2
CZAS POZOSTAWANIA BEZ PRACY		
<6 m-cy	40,5	39,2
6-12 m-cy	18,5	19,0
>12 m-cy	41,0	41,8

Bezrobotni na wsi charakteryzują się znacząco mniejszym udziałem osób z wykształceniem wyższym (odsetek ten wynosi 6,5%) i średnim (27,3%) niż bezrobotni w miastach, jednocześnie wyższym odsetkiem osób z wykształceniem zasadniczym i gimnazjalnym (razem 66%). Ruchy migracyjne przyczyniły się do odpływu najbardziej niewykształconej części tego społeczeństwa do miast. W związku z tym szybszym i skuteczniejszym sposobem na poprawę struktury wykształcenia jest polityka mająca na celu przyciąganie wykształconej ludności z miast na wieś, na przykład w ramach tworzenia nowych miejsc pracy, rozwijania i poprawy usług na wsi, zwłaszcza

publicznych, związanych z edukacją i służbą zdrowia.

Rozwiązaniem problemów pracy tej grupy ludności na wsi jest wielofunkcyjny rozwój wsi, który pozwala na utworzenie miejsc pracy w:

- agroturystyce (każde miejsce pracy w sektorze turystycznym generuje dodatkowo 3-4 miejsca pracy);
- produkcji żywności na wysokim poziomie;
- produkcji żywności ekologicznej;
- produkcji energii i niekonwencjonalnych źródeł;
- rozwijaniu społecznych funkcji wsi takich jak kultywacja krajobrazu, ochrona środowiska, i wielu innych;
- usługach okołoprzemysłowych, okołorolniczych;
- handlu na terenach wiejskich.

Dwie ostatnie dziedziny potrzebują dobrze rozwiniętej infrastruktury drogowej i komunikacyjnej. Wyznaczone wyżej działania wymagają przyjaznego klimatu inwestycyjnego, aby wieś mogła przyciągać i absorbować nowe środki finansowe, dzięki którym w szybkiej rzeczywistości pojawiłoby się więcej funkcji pozarolniczych.

Takie pełnienie przez wieś wielu funkcji jest promowane przez UE. W zreformowanej Wspólnej Polityce Rolnej więcej niż dotychczas środków finansowych i programów przeznaczono na zwiększenie roli rozwoju obszarów wiejskich. W Polsce wiele gmin już uwierzyło, że można rozwijać na wsi działalności odbiegające od rolniczej i łagodzić lokalne bezrobocie za pomocą własnej przedsiębiorczości i pomysłowości.

3.5 Efektywna realizacja Programu Operacyjnego „Kapitał Ludzki” i programów unijnych

Pod koniec 2007 r. Rada Ministrów przyjęła Program Operacyjny Kapitał Ludzki (PO KL), który jest jednym z programów operacyjnych służących realizacji Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013 i obejmuje całość interwencji Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) w Polsce. Przyjęcie Programu przez Radę Ministrów stanowi potwierdzenie głównych kierunków rozwoju i prowadzenia polityki prozatrudnieniowej rządu z wykorzystaniem środków EFS.

Program stanowi odpowiedź na wyzwania, jakie przed państwami członkowskimi UE, w tym również Polską, stawia odnowiona Strategia Lizbońska. Do wyzwań tych należą: uczynienie z

Europy bardziej atrakcyjnego miejsca do lokowania inwestycji i podejmowania pracy, rozwijanie wiedzy i innowacji oraz tworzenie większej liczby trwałych miejsc pracy. Zgodnie z założeniami Strategii Lizbońskiej oraz celami polityki spójności krajów unijnych, rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego przyczynia się do pełniejszego wykorzystania zasobów pracy oraz wsparcia wzrostu konkurencyjności gospodarki.

Dążąc do efektywnego rozwoju zasobów ludzkich, Program koncentruje wsparcie na następujących obszarach: zatrudnienie, edukacja, integracja społeczna, rozwój potencjału adaptacyjnego pracowników i przedsiębiorstw, a także zagadnienia związane z rozwojem zasobów ludzkich na terenach wiejskich, budową sprawnej i skutecznej administracji publicznej wszystkich szczebli, wdrażaniem zasady dobrego rządzenia oraz promocją zdrowia zasobów pracy.

Celem głównym Programu jest, umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich, poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie dla budowy struktur administracyjnych państwa.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki, finansowany jest ze środków Unii Europejskiej (Europejskiego Funduszu Społecznego) oraz w 15% ze środków krajowych. Całość kwoty, jaką przewidziano na realizację Programu, wynosi prawie 11,5% mld. euro, w tym wkład finansowy Europejskiego Funduszu Społecznego to ponad 9,7 mld. euro, a pozostałą część stanowią środki krajowe. W grudniu 2007 Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie jako instytucja wdrażająca zaczął przyjmować pierwsze wnioski z Działania 6.1

3.6 Działania dostosowujące kształcenie do potrzeb rynku pracy

Przed polskim systemem edukacji stoją trudne i liczne wyzwania, które mają charakter uniwersalny, związany z dostosowaniem do gospodarki informacyjnej i opartej na wiedzy, a także mają charakter wynikający z transformacji ustroju i systemu gospodarczego w kierunku gospodarki rynkowej. Na uwagę zasługuje wciąż niekorzystna struktura wykształcenia ludności.

Mimo widocznych zmian w strukturze kształcenia, system edukacji dostosowuje się zbyt wolno do potrzeb rynku pracy. Niedostosowanie to ma dwa podstawowe źródła. Jednym z nich jest inercja systemu szkolnego. Zmiany programowe i przygotowanie nauczycieli wymagają czasu. Nierzadko mamy tu do czynienia z oporem kadry. Ponadto, proces wdrażania zmian też wymaga czasu; uczniowie muszą przejść cały cykl edukacyjny, aby widoczny był efekt. Z drugiej strony – rozpoznanie potrzeb rynku pracy w obszarze edukacyjnym jest niedostateczne. Aby zjawisko niedostosowania między kierunkami i jakością kształcenia a kierunkami i wymaganiami jakościowymi popytu na pracę zmniejszyło się, potrzebne są instrumenty, które system szkolny będą

motywować (a nawet „przymuszać”) oraz tworzyć w nim warunki i pomagać mu w sprostaniu potrzebom rynku pracy. Jednym z takich instrumentów jest monitorowanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych (MZDiN). Metoda ta wylansowana w Polsce przez badania IPiSS, z trudem znajduje uznanie na szczeblu lokalnym. Wśród tych instrumentów nie może zabraknąć aktywnego zaangażowania się pracodawców w procesie dostosowania systemu kształcenia.

Tradycyjną i powszechnie stosowaną formą przygotowania ucznia i studenta do pracy zawodowej są **praktyki zawodowe i staże**. Tymczasem praktyki zawodowe stanowią obecnie w Polsce jeden z trudniejszych elementów programu kształcenia. Dotyczy to wszystkich szczebli edukacji.

Rozwiązaniem sprzyjającym praktycznej nauki zawodu są **Centra Kształcenia Praktycznego**. Materialną bazą tych placówek są warsztaty zespołów zawodowych. Obecnie wyposażone i organizacyjnie modernizowane pełnią wiele funkcji dydaktycznych w środowisku lokalnym (w ramach kształcenia ustawicznego), chociaż nadal jest to przede wszystkim miejsce zajęć praktycznych dla uczniów szkół zawodowych. Są nadzorowane przez kuratora oświaty.

W **praktyce zawodowej** bezpośrednią nowością dla praktykantów są nie tylko czynności zawodowe, a także środowisko pracy. Stąd zasadniczym celem praktyk powinna być praktyka pracy, a następnie dopiero praktyka zawodowa. Aby rozwijać dobre i nowoczesne praktyki należy opracować model praktyk zapisany w odpowiednim regulaminie (karta praktyki zawodowej). W karcie tej zostałyby zdefiniowane wymagania dla opiekuna. Osoby takie powinny uzyskać odpowiedni certyfikat.

Jednym z ważniejszych rodzajów usług sytuujących się zarówno w systemie edukacji, jak i w systemie instytucji rynku pracy jest **poradnictwo zawodowe**. W polskiej praktyce usługi poradnictwa zawodowego, poza sferą służb zatrudnienia rozwijają się niedostatecznie.

W obszarze profilaktyki bezrobocia doradztwo zawodowe stanowi tylko 20% zadań poradni psychologiczno – pedagogicznych. W celu zatrudnienia w szkołach doradców zawodowych należy podejmować inicjatywę sięgania po absolwentów psychologii, pedagogiki i przygotowania niektórych spośród nich do funkcji doradcy zawodowego w szkołach (szkolenia, praktyki w poradniach, staż w szkołach).

- W sierpniu 2005 r. Rada Ministrów przyjęła dokument „*Strategia Rozwoju Edukacji na lata 2007-2013* .”. Ma on służyć m.in. rozwojowi różnych programów (resortowych, branżowych, samorządowych) kształcenia ustawicznego.

Realizacja sformułowanych celów wymaga znacznego wysiłku wielu uczestników procesu kształcenia ustawicznego. Szczególne znaczenie ma proces koordynacji prac w zakresie

przygotowania narzędzi poprawy jakości (certyfikaty dla instytucji kształcących, standardy kwalifikacyjne, podnoszenie kompetencji nauczycieli) oraz stworzenia systemu informacji o kształceniu. Realizacja strategii wymaga środków. Obecnie na kształcenie dorosłych wydaje się zaledwie 0,6% całkowitego budżetu państwa na edukację. W najbliższej przyszłości zamierza się przeznaczyć na ten cel znacznie więcej środków, wykorzystując do tego także fundusze strukturalne UE (do 2,5% budżetu edukacyjnego). Jednocześnie kształcenie ustawiczne będzie nadal absorbować środki indywidualne oraz środki pracodawców.

3.7 Zmniejszenie bezrobocia przez aktywną politykę rynku pracy

Dla zachodzących przemian strukturalnych na rynku pracy kluczowe znaczenie ma efektywna polityka rynku pracy. Jej podstawowym zadaniem jest ograniczenie niedopasowania popytu i podaży zasobów ludzkich na rynku pracy.

Aktywizacja zawodowa zależna jest bezpośrednio od rozwoju gospodarczego regionu, a tym samym tworzenia nowych miejsc pracy. Założeniem aktywnej polityki zatrudnieniowej musi być bardziej efektywne wykorzystywanie potencjału ludzkiego. Szczególne znaczenie będzie miała jakość kapitału ludzkiego (odpowiednie kwalifikacje zawodowe, umiejętność radzenia sobie na rynku pracy, aktywna postawa, mobilność, przedsiębiorczość).

Mimo poprawy sytuacji na rynku pracy, niektóre grupy, w tym zwłaszcza osoby długotrwale bezrobotne, osoby bez stażu zawodowego, osoby starsze, kobiety, osoby gorzej wykształcone, osoby niepełnosprawne mają nadal problem z powrotem do zatrudnienia. Dlatego też urząd przede wszystkim zajmuje się tymi grupami.

Realizowane zdania w tym zakresie zostały omówione w poprzednim rozdziale

IV PODSUMOWANIE.

Rok 2012 to kolejny okres pogorszenia się sytuacji na lokalnym rynku pracy, pomimo pozytywnych tendencji do listopada 2008 r.. Ponad 6 tys. bezrobotnych, coraz więcej osób trudnych do zaktywizowania, tylko 15% ma prawo do zasiłku (generuje to często biedę, marginalizację i pracę „na czarno”), wyjście z bezrobocia utrudnia niskie wykształcenie i brak kwalifikacji zawodowych. Wysokie bezrobocie w 2012 r. było wciąż wynikiem kryzysu finansowego i związanego z tym utrudnionego dostępu podmiotów gospodarczych do tanich kredytów. Skończyła się dobra koniunktura w wielu działach gospodarki. Światowy kryzys ma w dalszym ciągu wpływ na ograniczenie produkcji ,a to z kolei skutkuje ograniczeniem zatrudnienia i przekłada się na wzrost bezrobocia.

Realizacja zaprezentowanych w omawianym **Programie** zamierzeń i działań na rzecz poprawy sytuacji na rynku pracy Powiatu Płońskiego, staje się skuteczną odpowiedzią na wezwania, jakie stoją przed lokalną gospodarką w dziedzinie zatrudnienia i zmniejszania bezrobocia w najbliższych latach. Wymaga to jednak ścisłej współpracy wszystkich **partnerów rynku pracy**. Do zmniejszenia lokalnego bezrobocia prowadzić może konsekwentnie realizowana polityka gospodarcza miejscowych władz, wspierana aktywnym działaniem partnerów społecznych.

Aktywizacja środowiska lokalnego, promowanie małych i średnich przedsiębiorstw, tworzenie warunków do uruchomienia nowych inwestycji, rozwój budownictwa, ograniczenie „importu” bezrobocia, zwiększanie mobilności przestrzennej i zawodowej – są to czynniki stymulujące tworzenie nowych miejsc pracy.

O rozwoju i konkurencyjności gospodarki decyduje obecnie w coraz większym stopniu wiedza, postęp techniczny, kwalifikacje i postawy ludzi. Zatem promowanie kształcenia zawodowego, oraz dostosowanie do potrzeb rynku pracy stanowi dzisiaj nie tylko normę realizacji praw człowieka, szanse jego rozwoju, ale także jest niezwykle aktywnym czynnikiem postępu gospodarczego.

Zmniejszeniu bezrobocia służy także **aktywna polityka rynku pracy** umożliwiająca przejściową aktywizację bezrobotnych – osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, osób, o których mówi się, że mają niższą zdolność do pracy: w starszym wieku i o niskich kwalifikacjach, niepełnosprawnych. Wzrost środków Funduszu Pracy w 2012 roku sprzyjał ograniczaniu bezrobocia i łagodzeniu jego skutków.

Aby cele programu były skuteczne, muszą być tworzone **warunki** do jego realizacji. Potrzebne są też porozumienia różnych rzeczywistych i potencjalnych udziałowców powiatowej

polityki zatrudnienia, współdziałania z partnerami społecznymi: z jednej strony z miejscowymi organizacjami pracodawców , a z drugiej strony, z lokalnymi ugrupowaniami związkowymi oraz z organizacjami pozarządowymi.